

Diagnosi de l'Escletxa Digital a Catalunya, 2009

FBSIC

Fundació Observatori
per a la Societat
de la Informació de
Catalunya

Desembre 2009

- 1. Introducció**
  - 1.1. Presentació i objectius
  - 1.2. Metodologia
- 2. Equipament TIC a les llars**
  - 2.1. Cobertura d'infraestructures
  - 2.2. Equipament audiovisual
  - 2.3. Equipament telefònic
  - 2.4. Equipament informàtic
  - 2.5. Connexió a Internet
- 3. Usos individuals de les TIC**
  - 3.1. Usos bàsics
  - 3.2. Usos específics
  - 3.3. Factors explicatius de la manca d'ús
  - 3.4. Formació en TIC dels individus
- 4. Impacte de l'escletxa digital**
  - 4.1. Síntesi
  - 4.2. Conclusions

1. Introducció

1. Introducció

1.1. PRESENTACIÓ I OBJECTIUS

- La Fundació Observatori per a la Societat de la Informació de Catalunya (FOBSIC), com a entitat dedicada a col·laborar en l'impuls a Catalunya de la Societat de la Informació (SI), vol aprofundir en l'anàlisi de l'escletxa digital a la societat catalana i la seva evolució en el temps, tot perseguint els següents objectius bàsics:
  - Actuar de centre de coneixement especialitzat en la SI a Catalunya.
  - Interpretar tendències i transmetre-les als interessats.
  - Fomentar la recerca i el debat en l'àmbit de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC).
  - Difondre la SI a la societat i als agents socials.
- La FOBSIC proporciona elements objectius de referència per tal d'impulsar el desenvolupament de la SI. Amb aquest fi, el present estudi pretén aprofundir en l'impacte de les TIC a tots els àmbits de la societat catalana.
- A partir de la detecció i l'anàlisi de l'escletxa digital a la societat catalana, es vol crear una eina per a avaluar i planificar el foment de l'ús de les TIC entre els ciutadans.

1. Introducció

1.1. PRESENTACIÓ I OBJECTIUS

CONCEPTUALITZACIÓ: QUÈ ENTENEM PER *FRACTURA O ESCLETXA DIGITAL*?

- El concepte *fractura o escletxa digital* fa referència a les diferències existents entre aquells individus que tenen accés efectiu a les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) i aquells que hi tenen un accés limitat o nul. Inclou els desequilibris tant en l'accés físic a les noves tecnologies, com els desequilibris en els recursos i habilitats necessaris per a fer-ne ús.
- En definitiva, l'escletxa digital és l'accés desigual per part d'alguns membres de la societat a les TIC, i l'adquisició desigual de les habilitats que l'ús de les TIC requereix. Es pot definir en funció del gènere, edat, etc., tant a escala local com mundial.
- L'ús d'aquest terme es generalitzà a la dècada dels 90s, i inicialment es referia tan sols a les diferències en la tinença d'ordinadors, però més endavant la seva definició començà a considerar altres factors com l'accés a Internet, la banda ampla o les habilitats per a utilitzar les TIC.
- La detecció i comprensió de l'escletxa digital ha permès entendre als poders públics i a la societat en general el potencial de les TIC per a assolir una millor equitat social i reduir els riscos d'exclusió social.

1. Introducció

1.2. METODOLOGIA

- Per a dur a terme els objectius plantejats per la FOBSIC, el present informe s'ha basat en un diagnòstic de la situació a partir de la consulta i interpretació de les següents fonts d'informació:
  - *Enquesta sobre l'equipament i l'ús de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació a les Ilars de Catalunya (2008)*. Fundació Observatori per a la Societat de la Informació de Catalunya (FOBSIC) i Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat), juliol 2009. Disponible a: <http://www.idescat.cat>
  - *Encuesta sobre Equipamiento y Uso de Tecnologías de la Información y Comunicación en los hogares 2008*. Instituto Nacional de Estadística (INE), octubre 2008. Disponible a: <http://www.ine.es>
  - *Internet access and use in the EU27 in Households and by individuals, 2008*. Eurostat, desembre 2008. Disponible a: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>
  - Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació (STSI), Departament de Governació i Administracions Públiques, Generalitat de Catalunya.

1. Introducció

1.2. METODOLOGIA

- Totes les dades d'equipament TIC fan referència a les llars que tenen algun membre d'entre 16 i 74 anys, mentre que la informació d'individus sobre usos de les TIC i formació correspon als individus de 16 a 74 anys. A excepció de les dades anteriors a 2006, que es refereixen a les llars amb algun membre de 15 o més anys i al total de persones de 15 o més anys.
- La informació sobre infraestructures pren com a base el total de la població.
- Tota la informació fa referència a l'any 2008, excepte que s'indiqui el contrari al gràfic o taula corresponent.
- Al llarg de l'informe, les dades presentades apareixen en molts casos en sentit negatiu (com a manca d'equipament i ús), és a dir, els percentatges de determinats indicadors s'han restat del 100% total per a conèixer quina part de la població no disposa de TIC, no les utilitza o no té coneixements o formació al respecte, per tal d'emfatitzar aquests aspectes i posar de relleu els sectors socials més afectats per l'esclletxa digital.
- Finalment, la metodologia utilitzada permetrà visualitzar més fàcilment la població sobre la qual té més incidència l'esclletxa digital i la que, per tant, conforma el públic objectiu sobre el que dur a terme actuacions de sensibilització i formació, entre d'altres.

2. Equipament TIC a les llars

2. Equipament TIC a les llars

2.1. COBERTURA D'INFRAESTRUCTURES

- Les dades de la taula inferior fan referència als nuclis de població de Catalunya i als percentatges de població que tenen cobertura, ja sigui parcial (entre un 50% i un 80% de cobertura), o total (més d'un 80%).

Cobertura d'infraestructures de telecomunicacions a Catalunya.			
	Nuclis	Població	Data actualització
Telefonia mòbil	95,74%	99,88%	30/04/2008
Banda ampla	88,04%	99,48%	28/07/2008
TDT	78,47%	97,97%	28/04/2008

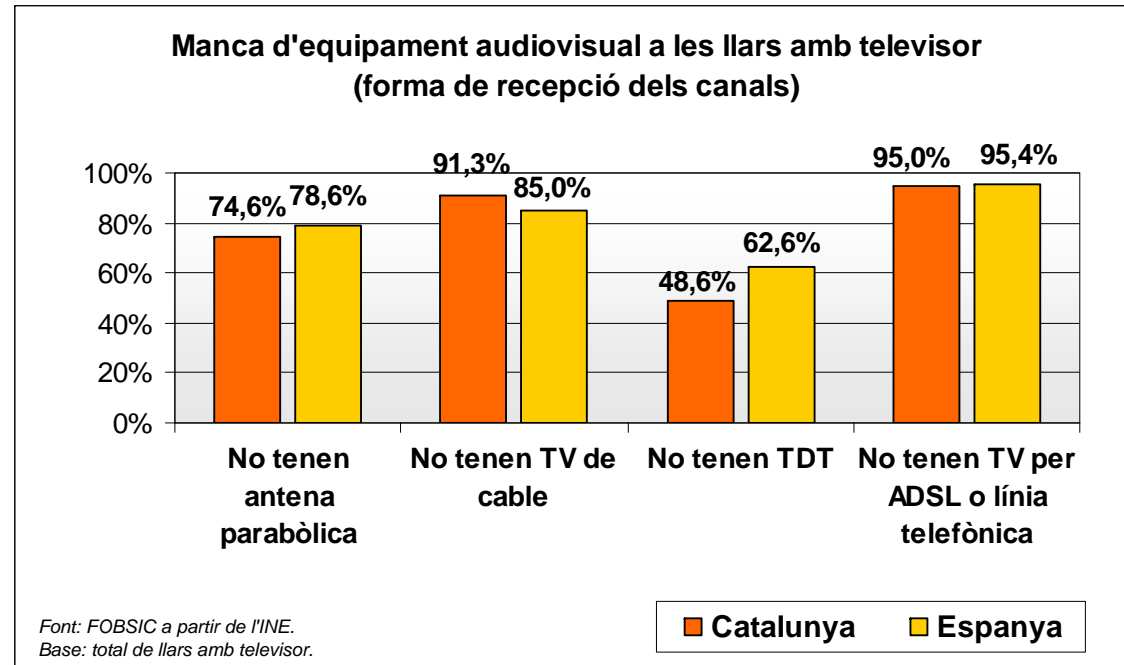
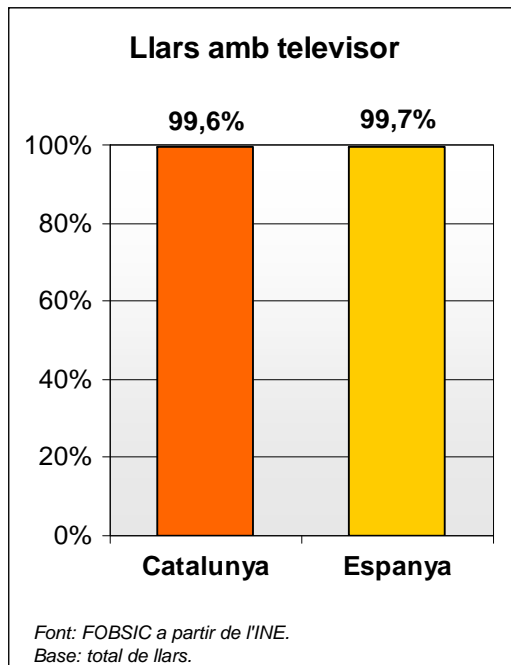
Font: STSI.

- La cobertura de telefonia mòbil inclou el percentatge de nuclis de població i població amb cobertura *outdoor* de telefonia mòbil, és a dir, que tenen almenys un operador de telefonia mòbil amb cobertura a l'exterior dels edificis.
- La cobertura de banda ampla no inclou la fibra òptica.
- Pel què fa a la cobertura TDT, s'inclouen els serveis públics de radiodifusió. Es considera que com a mínim hi arriben les emissores de la Corporació Catalana i Televisió Espanyola. Cal tenir en compte que la TDT encara estava en fase de desplegament el 2008.

2. Equipament TIC a les llars

2.2. EQUIPAMENT AUDIOVISUAL

- La pràctica totalitat de les llars a Catalunya i Espanya disposen de televisor.
- D'entre les llars que tenen televisor, més de tres quartes parts no la veuen a través d'antena parabòlica i quasi cap té televisió per cable ni per ADSL o línia telefònica.
- Des de la data de l'enquesta(*), l'indicador de la TDT ha evolucionat ràpidament al llarg dels darrers mesos, impulsat per l'apagada analògica que culminarà el 3 d'abril de 2010.

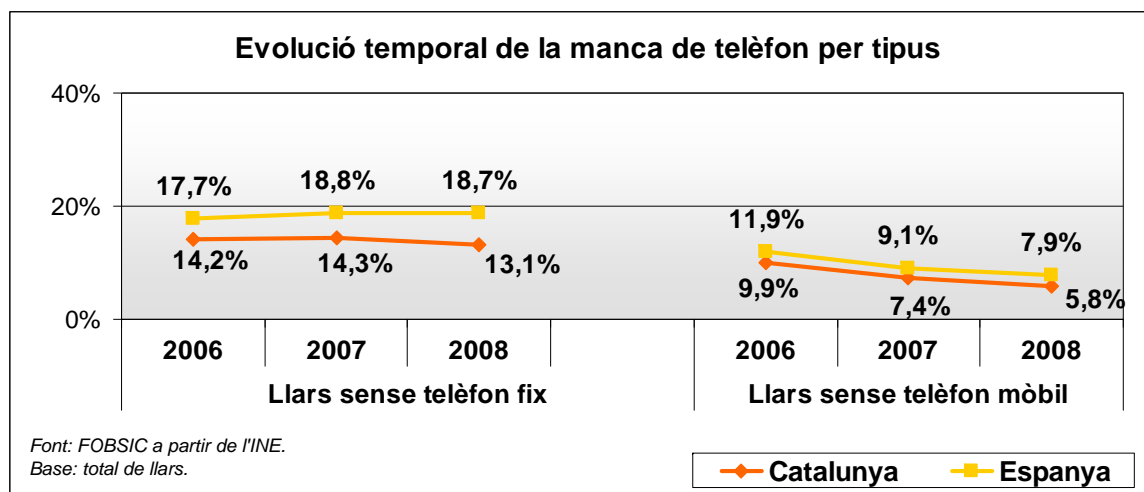
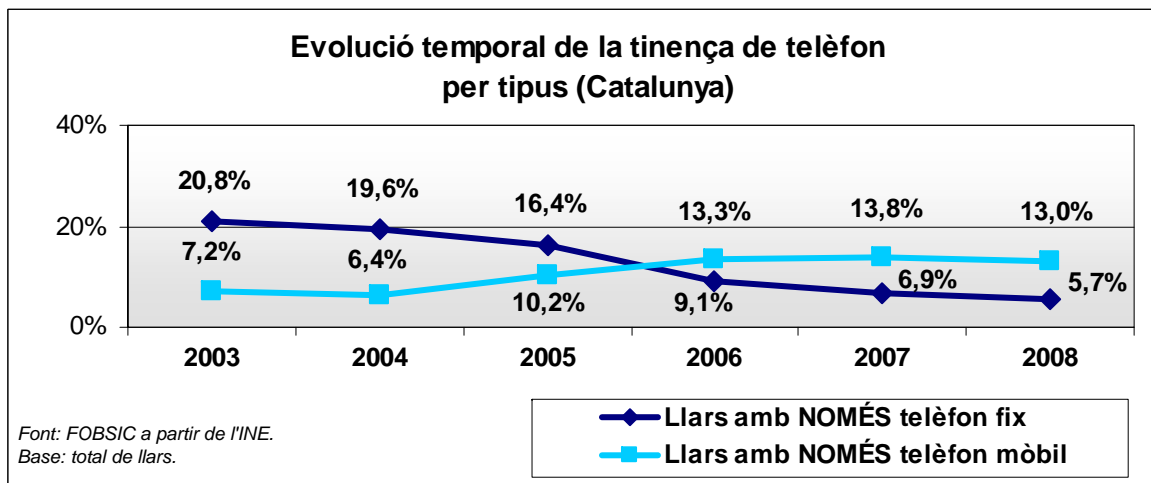

* L'INE va realitzar el treball de camp del 25 de febrer al 6 de juny de 2008, a tot el territori espanyol.

2. Equipament TIC a les llars

2.3. EQUIPAMENT TELEFÒNIC

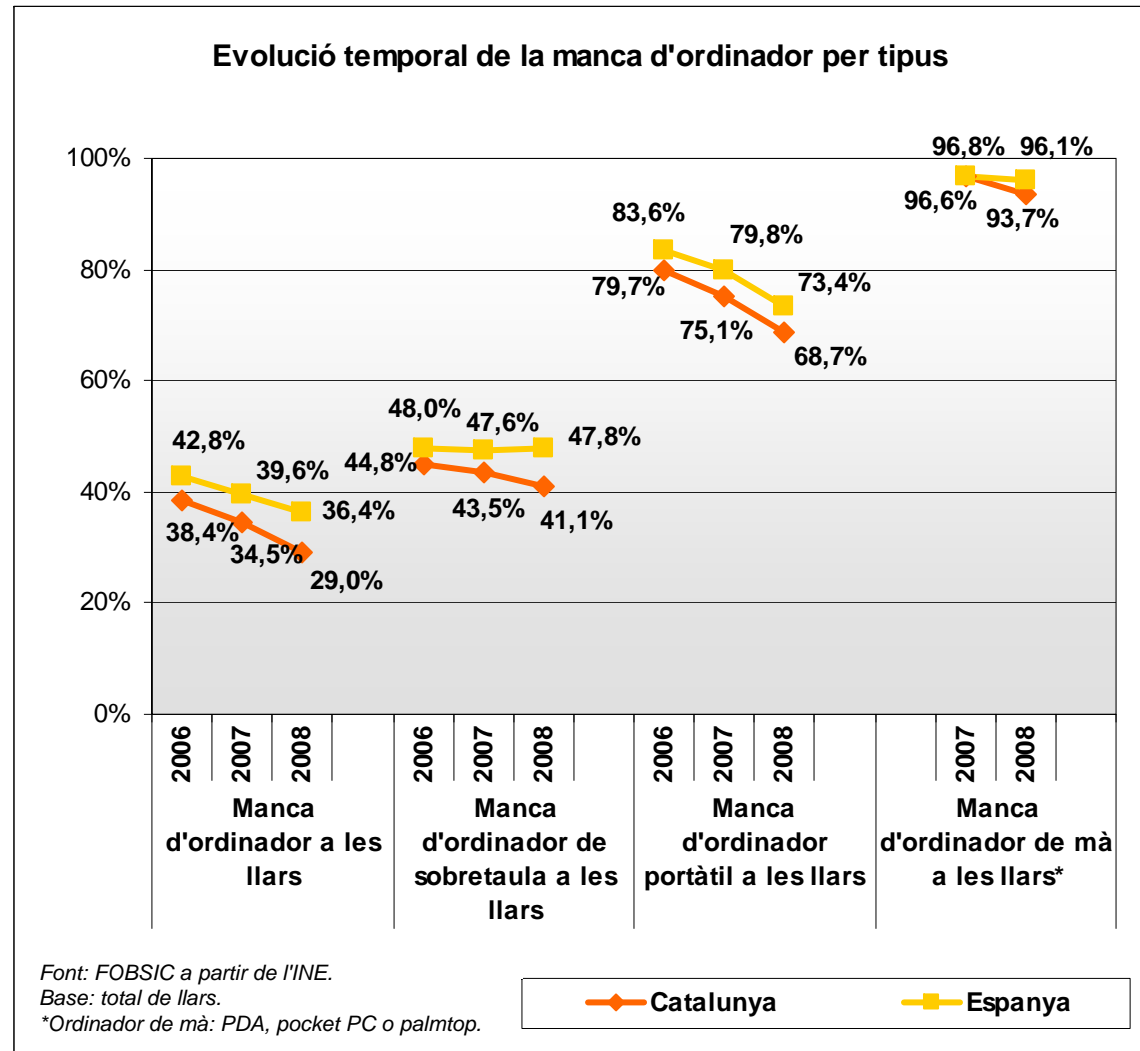
- L'evolució de la tinença de telèfon per tipus ens permet veure que a les llars catalanes des de 2006 s'ha invertit la tendència i el telèfon mòbil domina per damunt del fix.
- La manca de telèfon fix a Catalunya és menor que a Espanya, on el 18,7% de les llars no en tenen.
- Prop del 6% de les llars a Catalunya i el 8% a Espanya no tenen telèfon mòbil, sent aquest un percentatge a la baixa.

2. Equipament TIC a les llars

2.4. EQUIPAMENT INFORMÀTIC

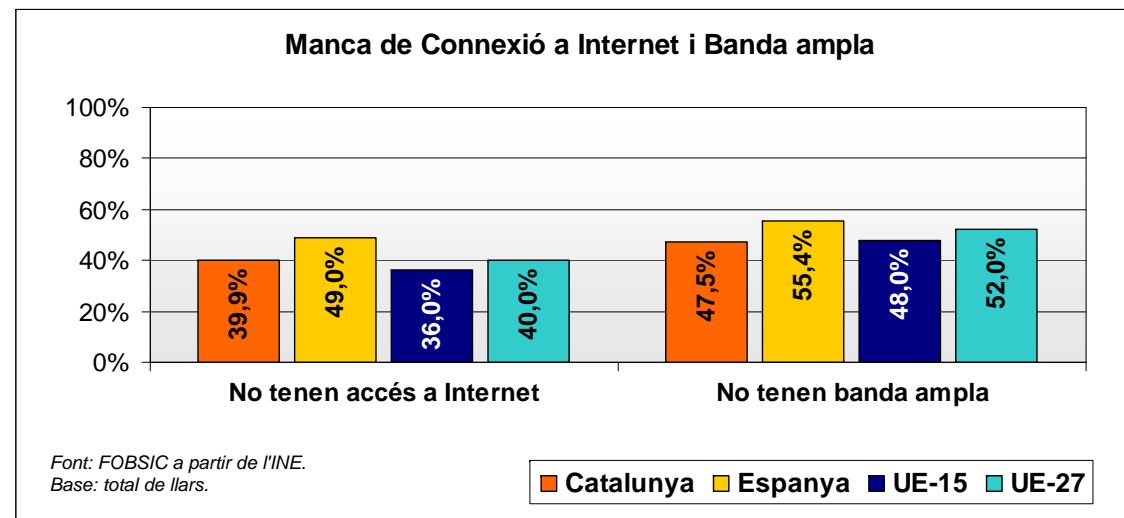
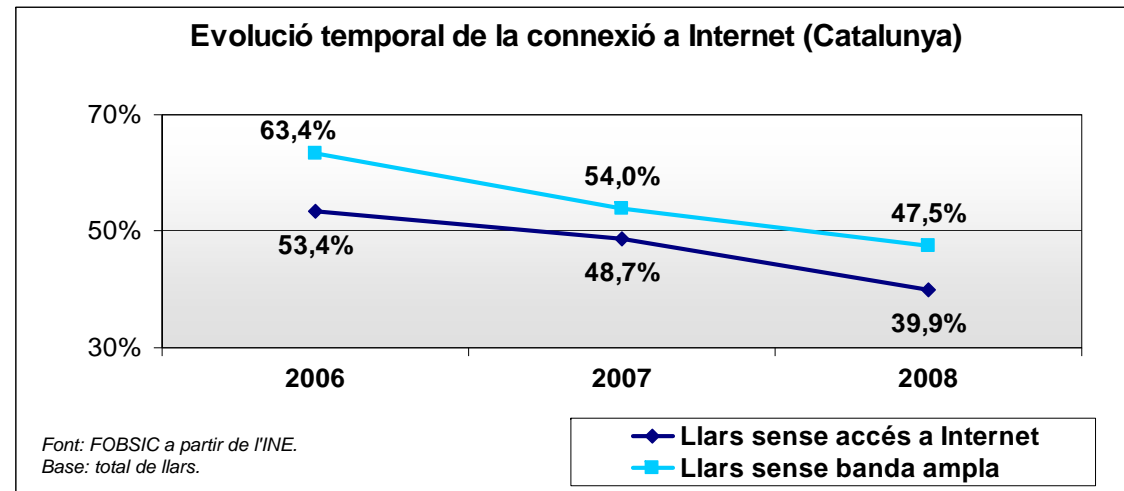
- Catalunya presenta una menor manca d'ordinadors a les llars (29,0%) que Espanya (36,4%).
- Els increments han estat més elevats en la tinença d'ordinador portàtil que en l'ordinador de sobretaula, l'evolució del qual es manté molt estable.
- Segueix predominant l'ordinador de sobretaula per damunt de la resta.
- La presència de l'ordinador de mà segueix sent escassa.

2. Equipament TIC a les llars

2.5. CONNEXIÓ A INTERNET

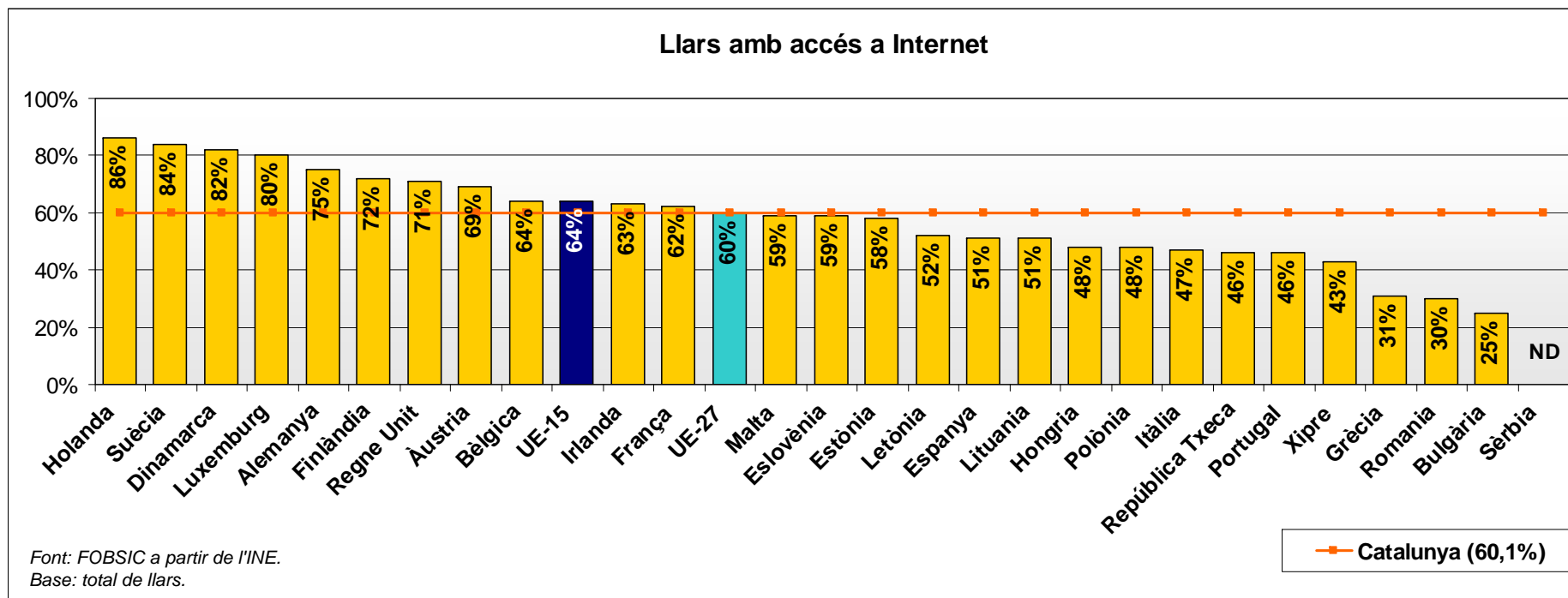
- La proporció de llars que disposen de connexió a Internet i de banda ampla respecte el total s'incrementa de forma constant.
- Encara hi ha un nucli de llars catalanes que segueix connectant-se exclusivament amb banda estreta.
- La manca d'accés a Internet és superior a Espanya respecte a les mitjanes europees. Catalunya convergeix amb Europa en aquest indicador.
- No obstant, Catalunya supera les mitjanes europees en percentatge de connexió de banda ampla.

2. Equipament TIC a les llars

2.5. CONNEXIÓ A INTERNET

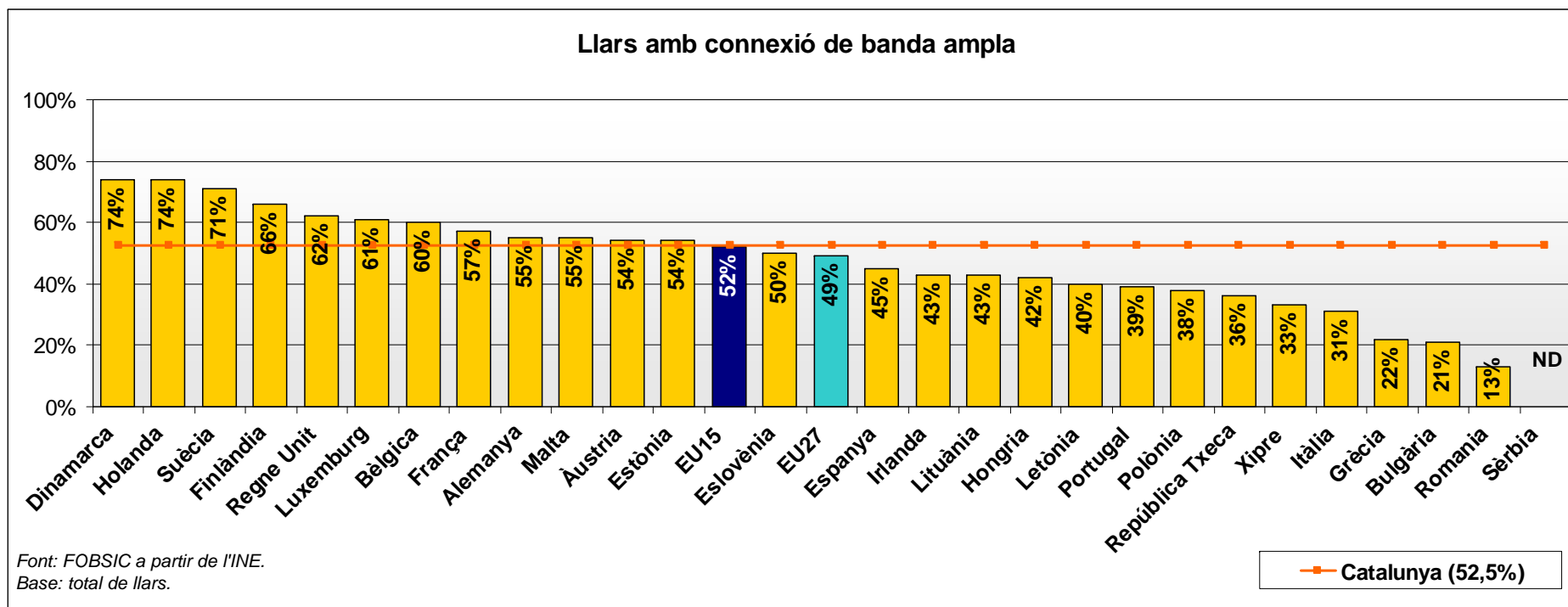
- El 2008 Catalunya ja ha assolit el nivell mitjà de la Unió Europea dels 27 (UE-27) pel que fa a les llars que tenen connexió a Internet, situant-se per sota la mitjana de la UE-15.
- Dins del rànquing dels 27 països de la Unió Europea, Catalunya es troba entre l'onzena i la dotzena posició, just darrere França i força més endavant que Espanya, en setzè lloc.

2. Equipament TIC a les llars

2.5. CONNEXIÓ A INTERNET

- En quant a la connexió de banda ampla, el 2008 Catalunya es troba en línia amb la mitjana de la Unió Europea dels 15, superant el nivell de la UE-27.
- Dins del rànquing dels 27 països, Catalunya se situa entre el dotzè i el tretzè lloc, ocupant Espanya el catorzè.

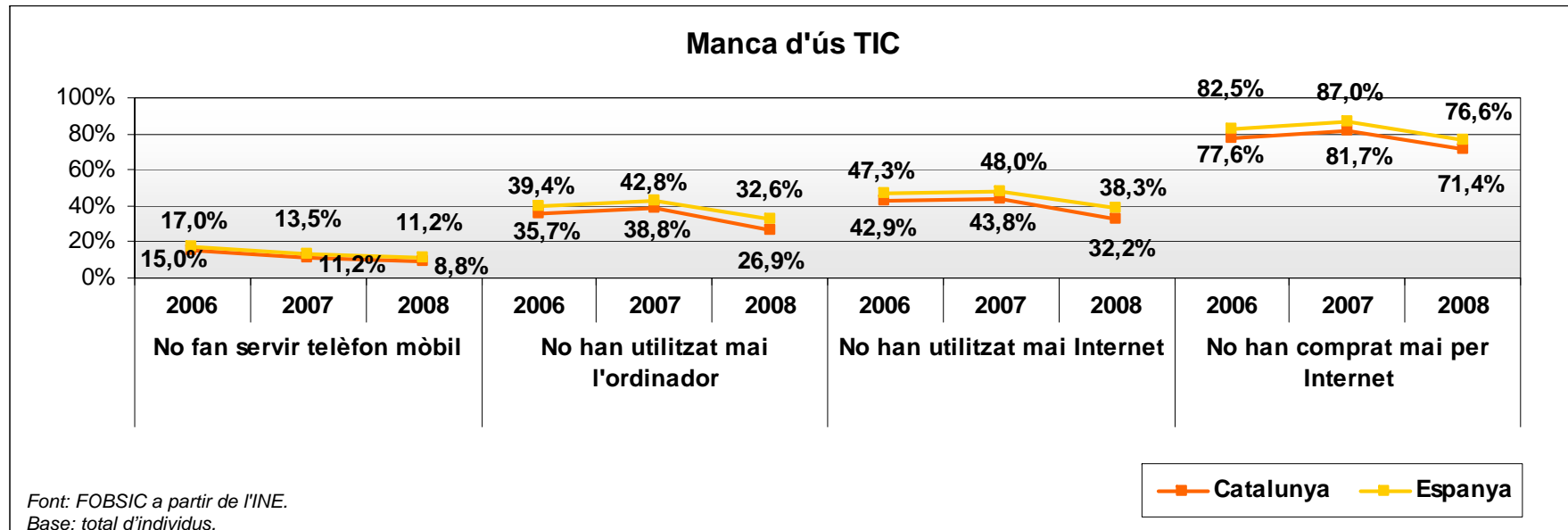
3. Usos individuales de les TIC

3. Usos individuals de les TIC

3.1. USOS BÀSICS

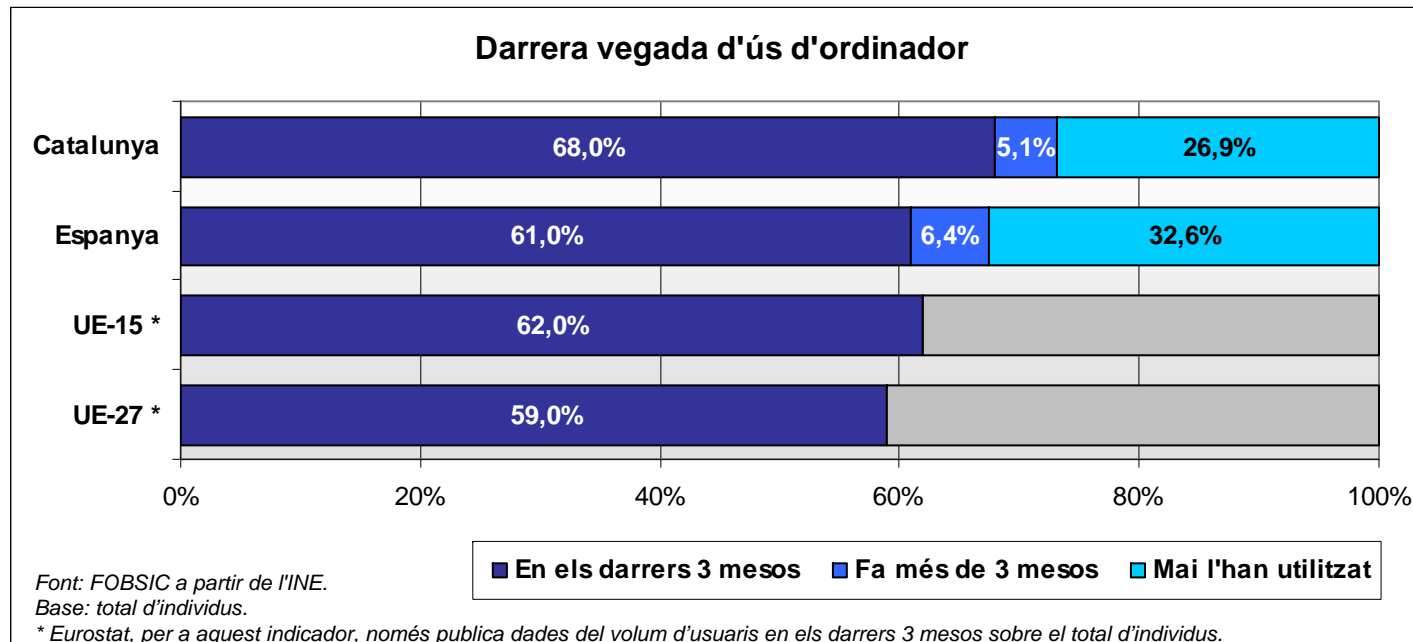
- En els diversos usos TIC analitzats, la manca d'ús és més elevada a Espanya que a Catalunya.
- El 2008 es reduïren els percentatges de manca d'ús d'ordinador i Internet respecte l'any anterior en 10 punts percentuals aproximadament.
- Un percentage de prop del 10% afirma no utilitzar el telèfon mòbil.
- Aproximadament tres quartes parts dels individus de 16 a 74 anys no han comprat mai a través d'Internet.

3. Usos individuals de les TIC

3.1. USOS BÀSICS

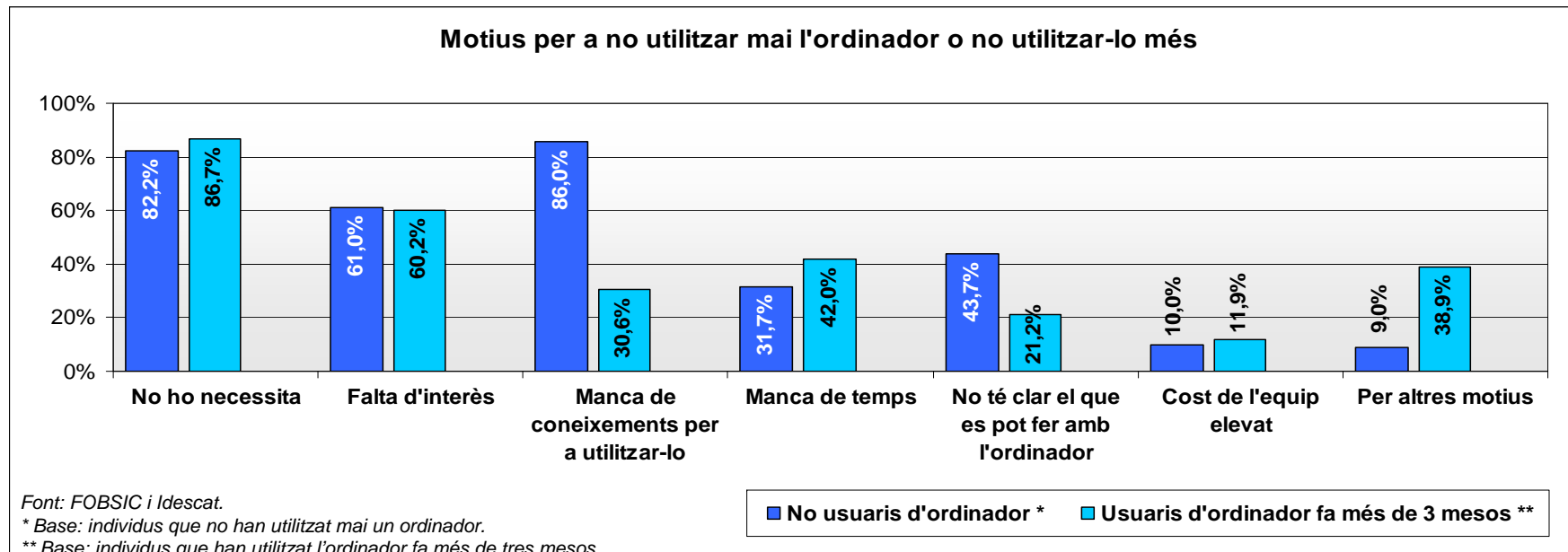
- Pel que fa a l'ús d'ordinador, Catalunya presenta un ús més intensiu (en els darrers tres mesos) que Espanya i les mitjanes europees.
- Per al posterior anàlisi d'usos específics, es prendrà com a referència la proporció d'usuaris d'ordinador en els darrers tres mesos (68% a Catalunya).
- Per a analitzar l'esclatxa digital de la població catalana prendrem com a referència el 32% que no ha utilitzat l'ordinador en els darrers tres mesos.

3. Usos individuals de les TIC

3.1. USOS BÀSICS

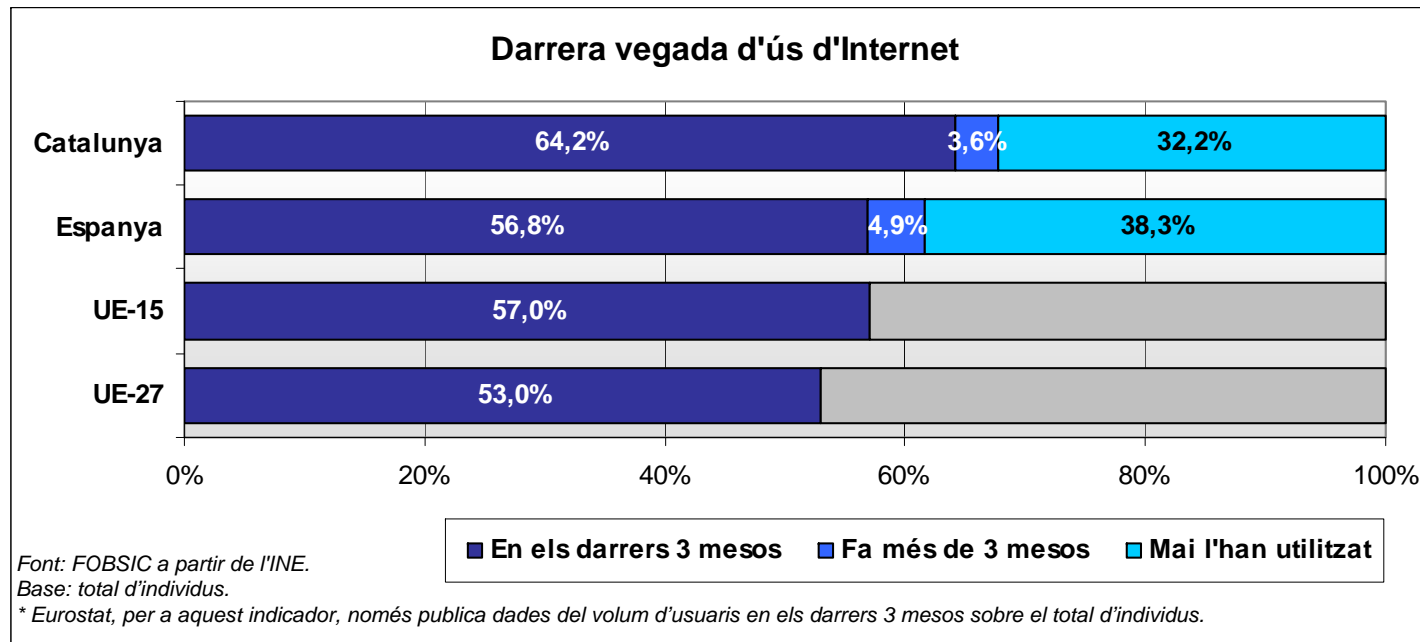
- Tant els individus que mai han utilitzat un ordinador com els que fa tres mesos que no ho fan, coincideixen en una àmplia majoria en què no l'utilitzen o no ho fan més perquè no ho necessiten o per falta d'interès.
- Els no usuaris d'ordinador destaquen en primer lloc la seva manca de coneixements per a utilitzar-lo (86%), superant en més de 50 punts el percentatge corresponent als usuaris d'ordinador fa més de tres mesos.

3. Usos individuals de les TIC

3.1. USOS BÀSICS

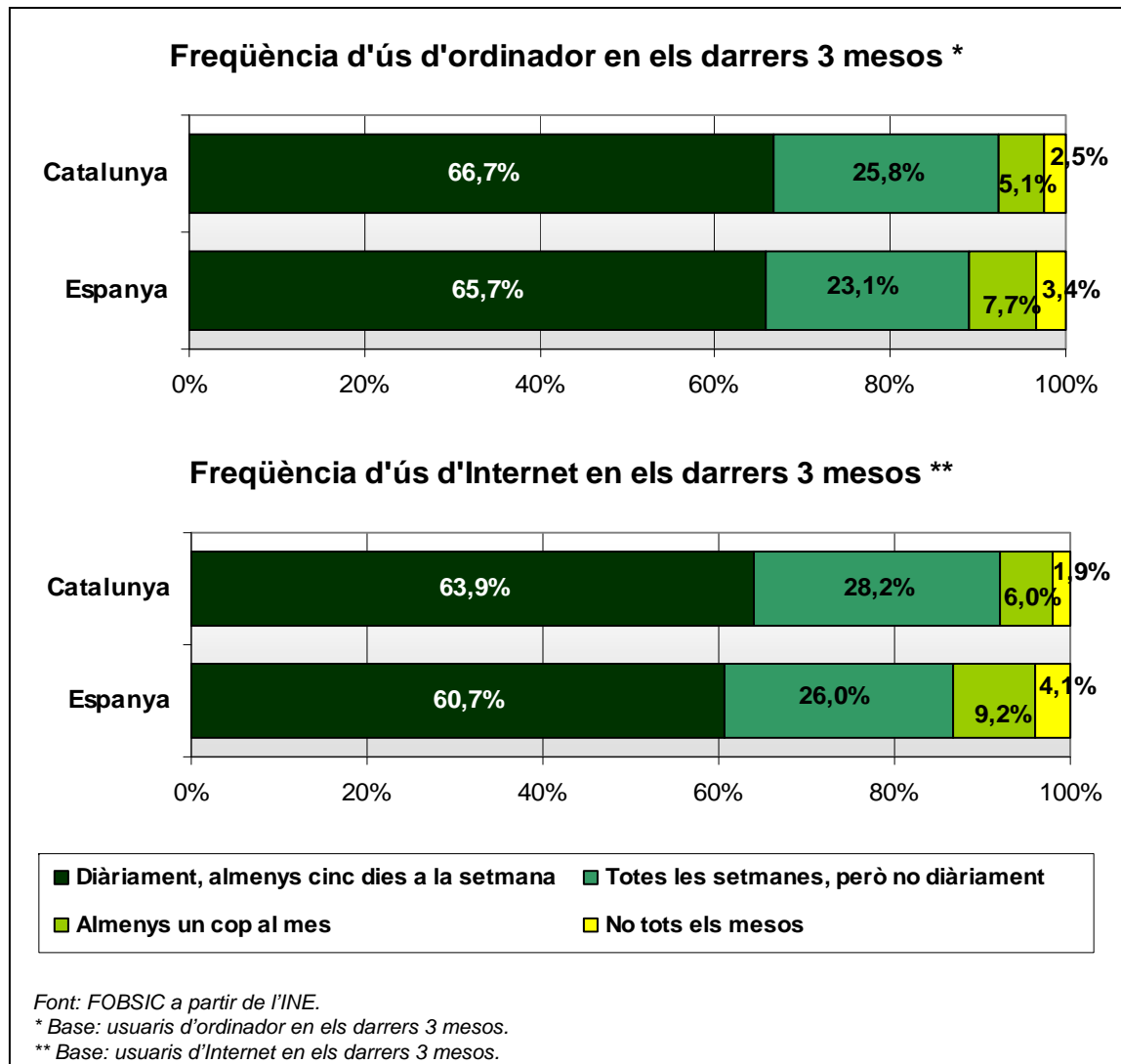
- La proporció d'usuaris d'Internet en els darrers tres mesos a Catalunya segueix sent superior al percentatge per a Espanya i les mitjanes europees, i 8 punts percentuals superior al percentatge de l'any anterior (56,2%).
- Per al posterior anàlisi d'usos específics, es prendrà com a referència la proporció d'usuaris d'Internet en els darrers tres mesos (64,2% a Catalunya).
- Per a analitzar l'esclatxa digital de la població catalana prendrem com a referència el 35,8% que no ha utilitzat Internet en els darrers tres mesos.

3. Usos individuals de les TIC

3.1. USOS BÀSICS

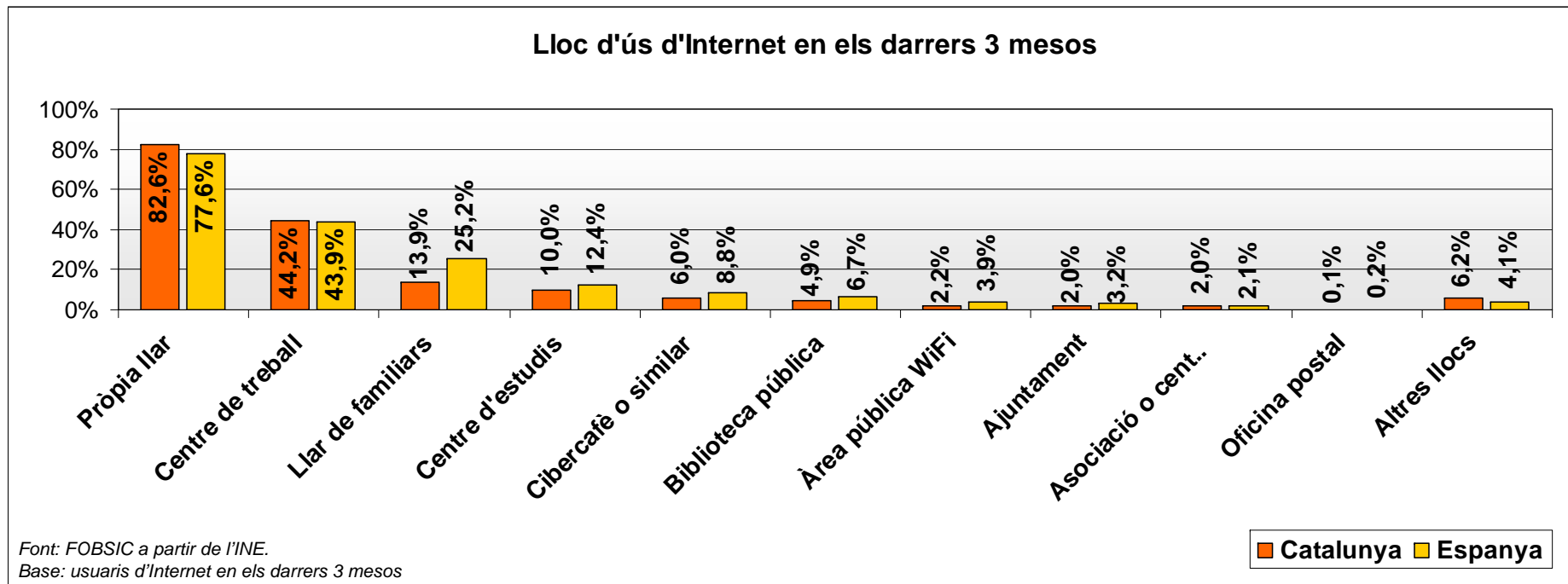
- Quasi dos terços dels usuaris que han accedit a Internet en els darrers 3 mesos a Catalunya ho fan amb una freqüència diària.
- Més del 92% dels usuaris d'ordinador i Internet en els darrers 3 mesos en fan un ús setmanal. Aquest percentatge ha augmentat respecte l'any anterior.
- La freqüència d'ús és més elevada a Catalunya que a Espanya.

3. Usos individuals de les TIC

3.1. USOS BÀSICS

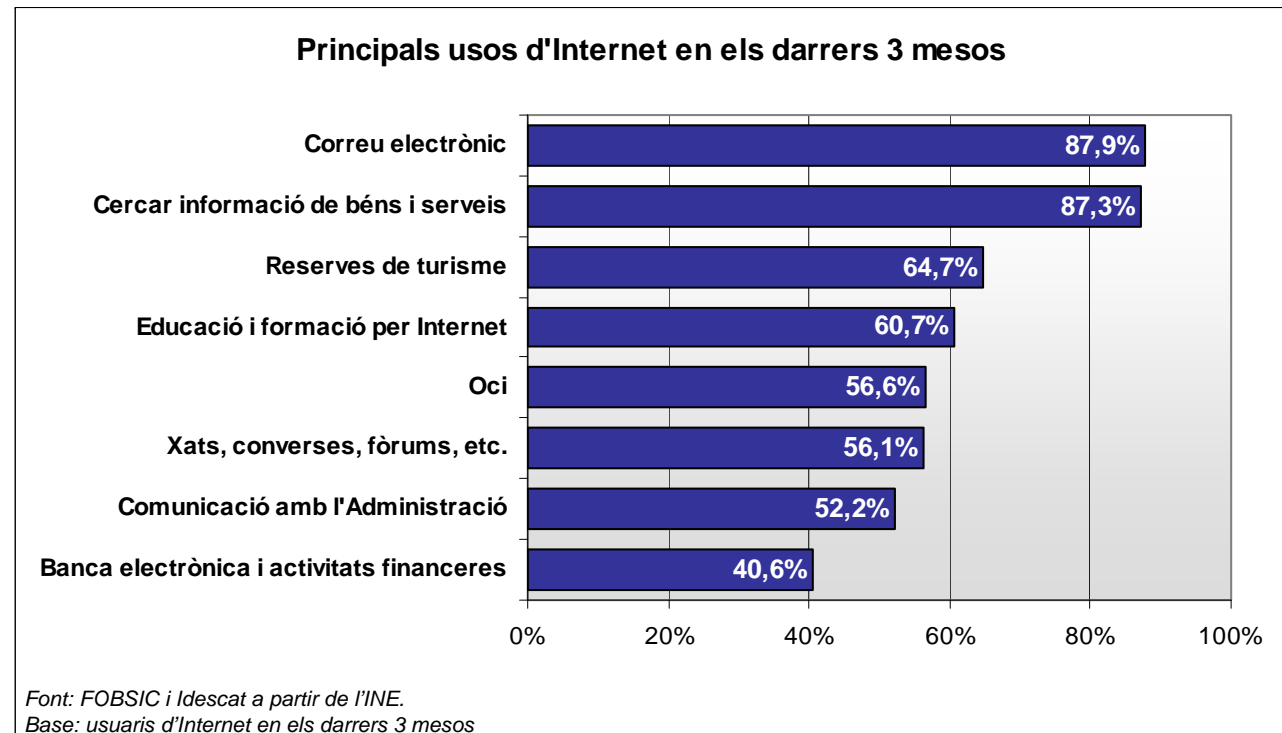
- La llar i el centre de treball esdevenen els llocs més habituals des d'on accedir a Internet.
- El 17,4% dels usuaris d'Internet en els darrers 3 mesos no hi ha accedit des de casa seva a Catalunya, mentre que aquesta dada és del 22,6% per a Espanya.
- La resta d'opcions són molt minoritàries, excepte l'accés des de la llar de familiars o coneguts en el cas d'Espanya (una quarta part).

3. Usos individuals de les TIC

3.2. USOS ESPECÍFICS

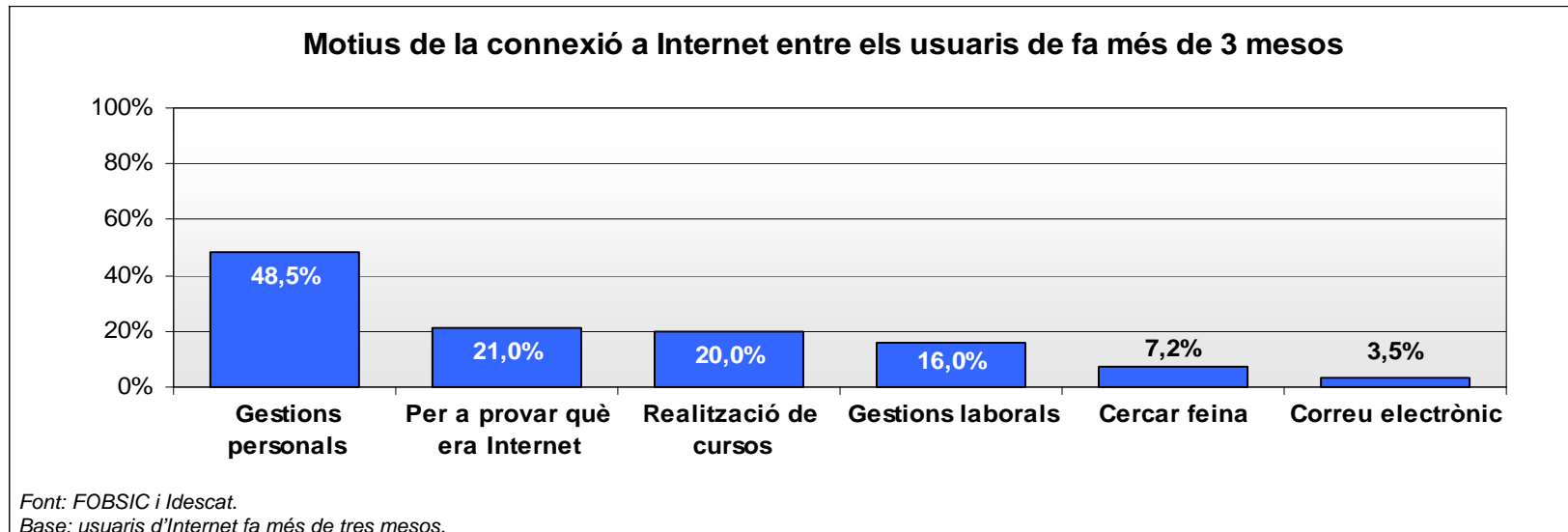
- Entre els usuaris d'Internet en els darrers 3 mesos a Catalunya, predomina l'ús del correu electrònic en quasi un 90%, seguit de molt a prop per la cerca d'informació sobre béns i serveis.
- Quasi dos terços d'aquests usuaris es connecten per a fer reserves de turisme i per a motius d'educació/formació en línia.
- Més de la meitat dels usuaris es connecten per motius d'oci o xats, fòrums, etc.
- La meitat també ho fan per a realitzar tràmits en línia amb l'Administració.
- El darrer ús en importància és la banca electrònica (40,6%).

3. Usos individuals de les TIC

3.2. USOS ESPECÍFICS

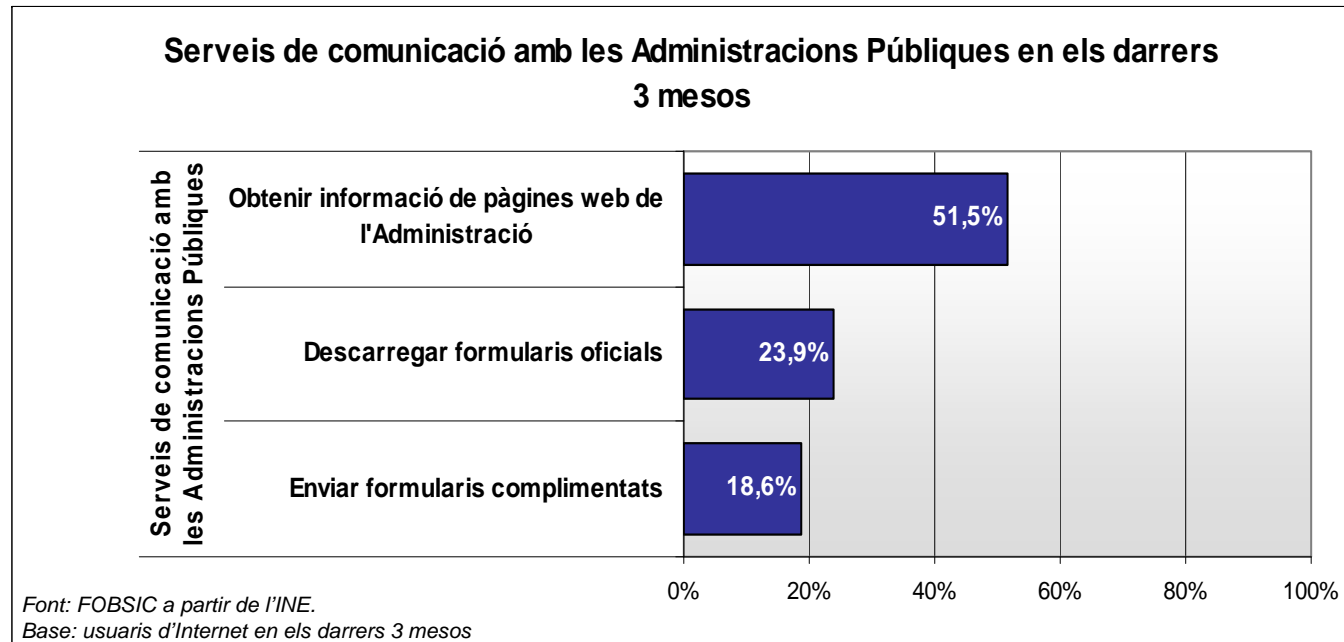
- D'entre els usuaris d'Internet que fa més de tres mesos que no ho fan, quasi la meitat declara haver-ho fet per a gestions personals, seguit del 21% que només ho van fer per a provar què era Internet.
- El 20% ho van fer per a realitzar un curs de formació i el 7,2% per a cercar feina.
- Contrasta el fet que tan sols el 3,5% dels usuaris que fa més de tres mesos que no es connecten van utilitzar el correu electrònic (enfrent el 87,9% dels usuaris d'Internet en els darrers 3 mesos).

3. Usos individuals de les TIC

3.2. USOS ESPECÍFICS

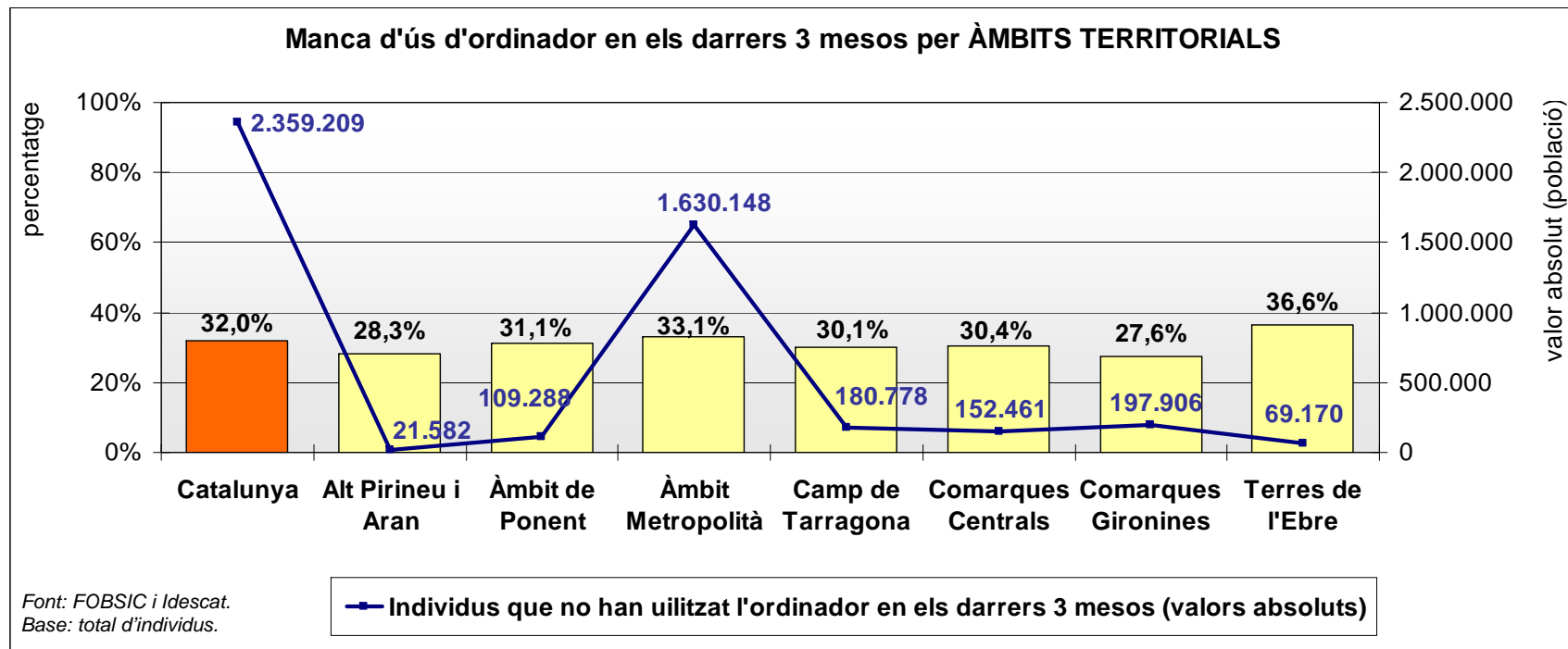
- Quan entrem en detall en el tipus de tràmits que es realitzen amb l'Administració, observem que hi predomina l'ús més bàsic.
- La meitat dels usuaris d'Internet en els darrers 3 mesos ho fan per a obtenir informació, mentre que no arriba a la quarta part d'aquests el percentatge dels que ho fan per a descarregar o enviar formularis.

3. Usos individuals de les TIC

3.3. FACTORS DE LA MANCA D'ÚS

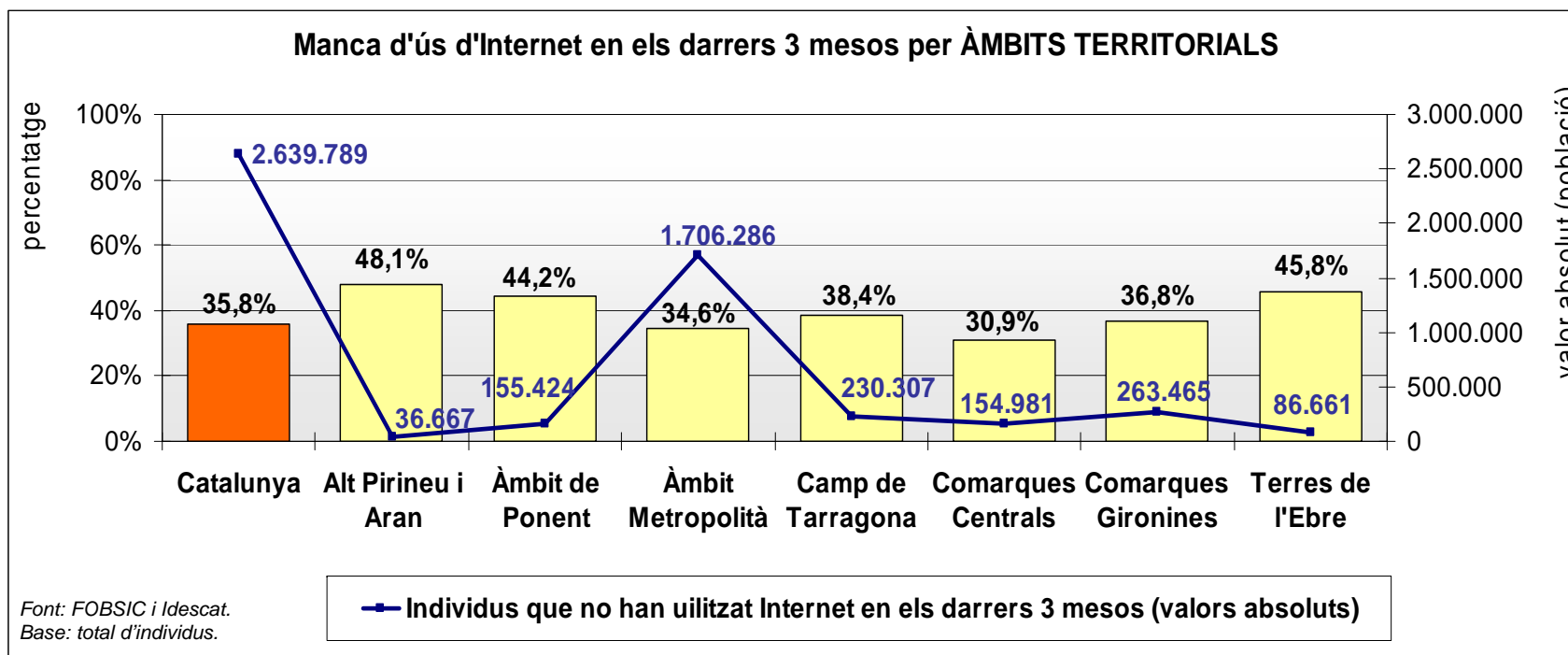
- En el gràfic inferior es presenta pels àmbits territorials de Catalunya la proporció d'individus que no han utilitzat l'ordinador en els darrers tres mesos, és a dir, el 32% del total.
- En valors absoluts, l'àmbit on hi ha més individus que no han utilitzat l'ordinador en els darrers tres mesos és el Metropolità. Proporcionalment se situa en segon lloc.
- Les Terres de l'Ebre és l'àmbit que presenta un major percentatge de no usuaris d'ordinador en els darrers tres mesos.

3. Usos individuals de les TIC

3.3. FACTORS DE LA MANCA D'ÚS

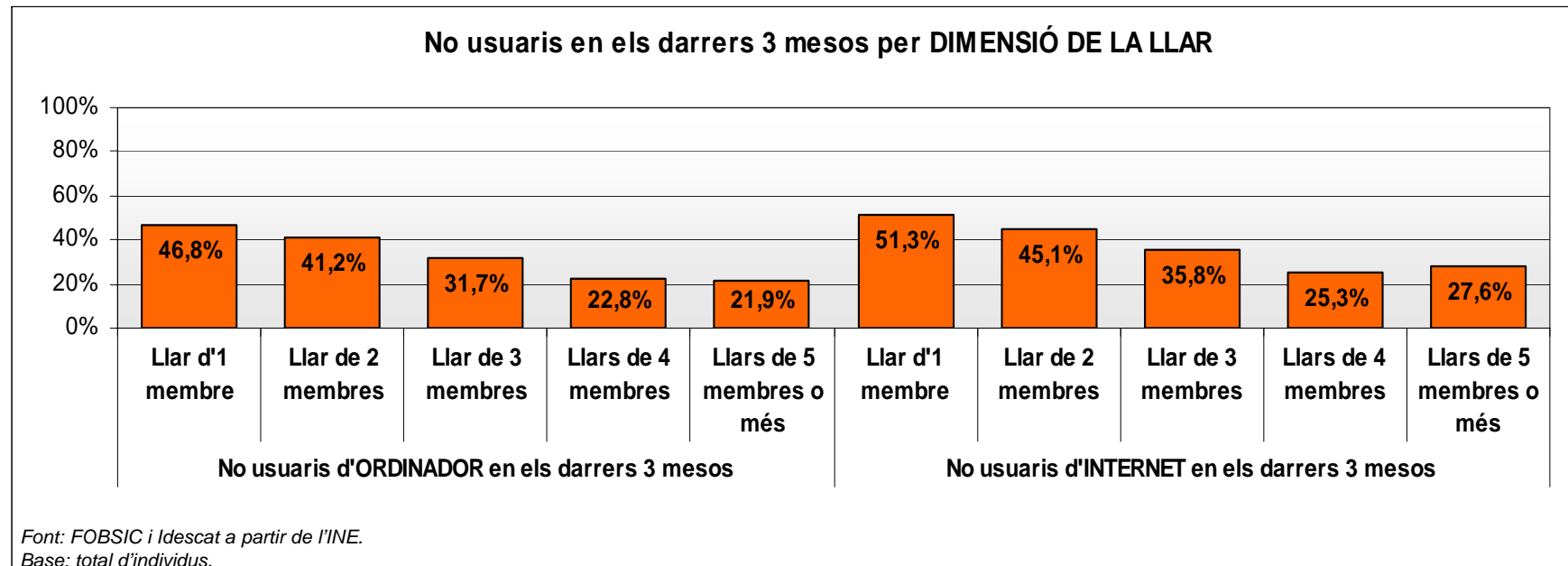
- Tot seguit procedim a analitzar el perfil d'aquells individus que no han utilitzat Internet en els darrers tres mesos a Catalunya, és a dir, el 35,8% del total.
- A l'Alt Pirineu i Aran, quasi la meitat dels individus no s'han connectat a Internet en els darrers tres mesos.
- Els no usuaris d'Internet en els darrers tres mesos superen el 40% a les Terres de l'Ebre i a l'Àmbit de Ponent.

3. Usos individuals de les TIC

3.3. FACTORS DE LA MANCA D'ÚS

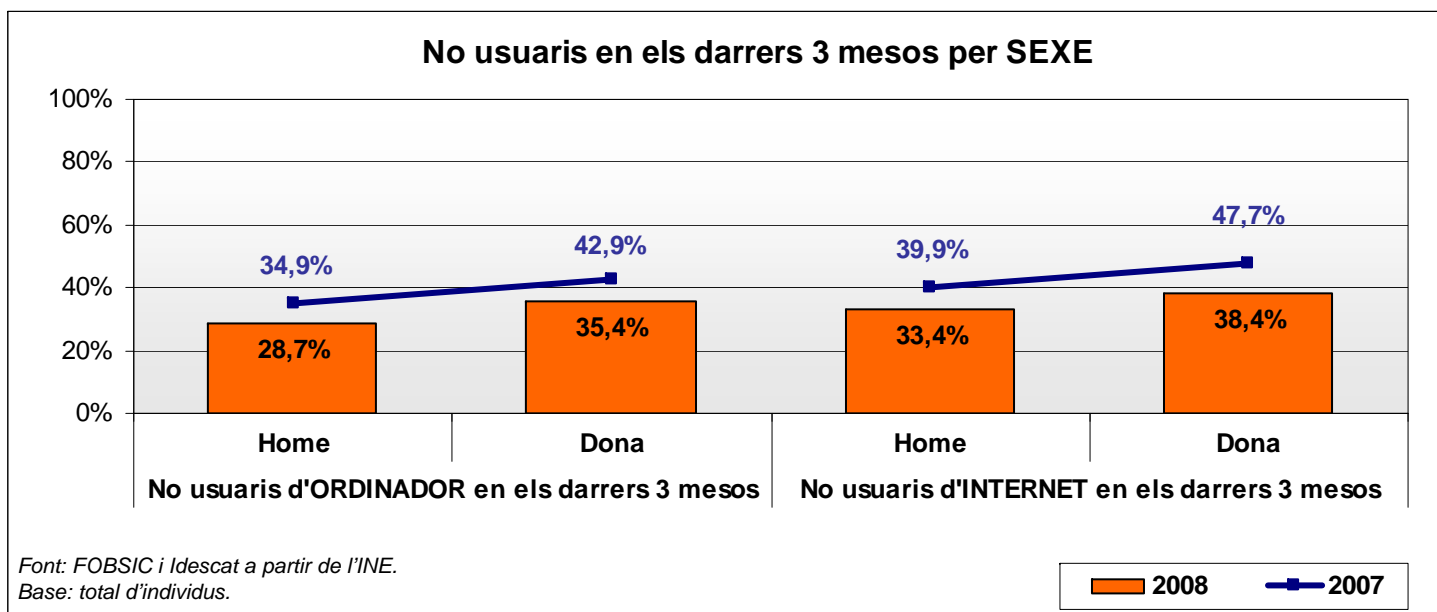
- Per dimensió de la llar principal de residència, s'observa que com més petita és la llar en quant a membres major és el percentatge d'individus que no ha utilitzat l'ordinador o no s'ha connectat a Internet en els darrers tres mesos.
- Cal tenir en compte el factor edat i la presència d'estudiants en les famílies, fet que fa que a les llars de a partir de 3 membres hi predominin els usuaris TIC més intensius.

3. Usos individuals de les TIC

3.3. FACTORS DE LA MANCA D'ÚS

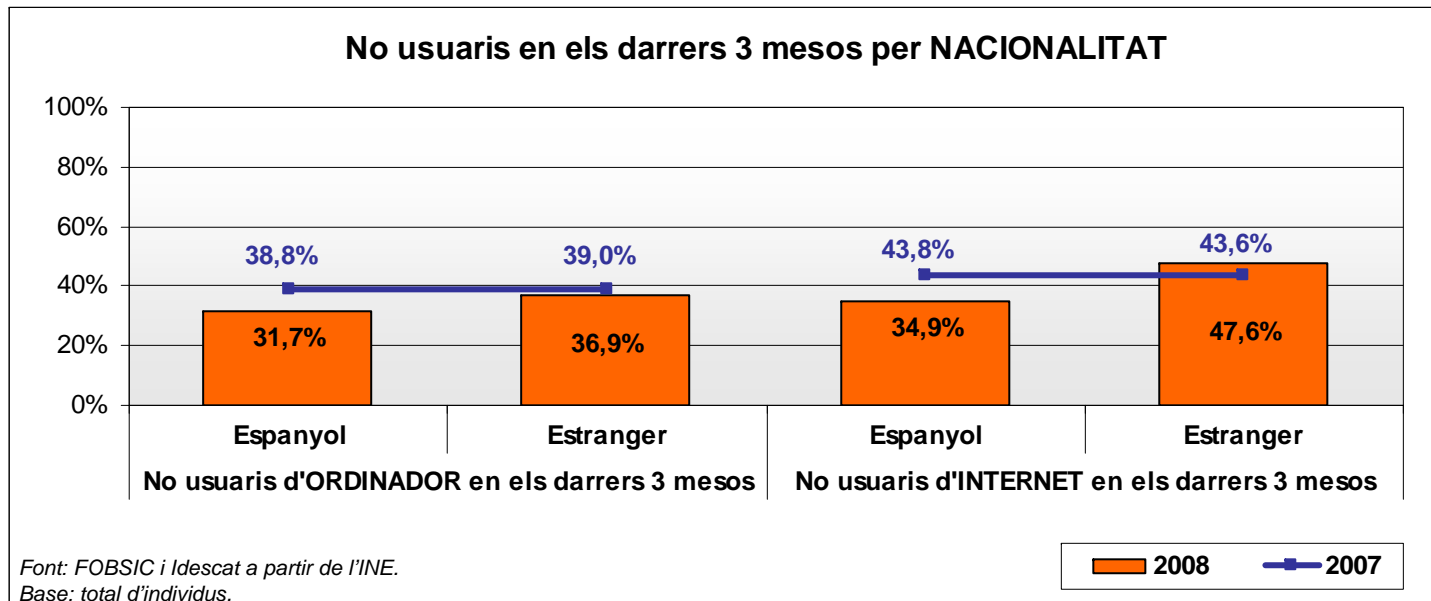
- Les dones segueixen superant als homes en quant al percentatge sobre el total de no usuaris d'ordinador i d'Internet en els darrers tres mesos, tot i que la distància entre ambdós tendeix a escurçar-se.
- Respecte 2007, el percentatge de dones no usuàries s'ha reduït més que el dels homes: el 2008 hi ha un 9,3% menys de dones no usuàries d'Internet en els darrers 3 mesos i un 7,5% menys en el cas de l'ordinador. Pels homes la reducció ha estat del 6,5% i el 6,2%, respectivament.

3. Usos individuals de les TIC

3.3. FACTORS DE LA MANCA D'ÚS

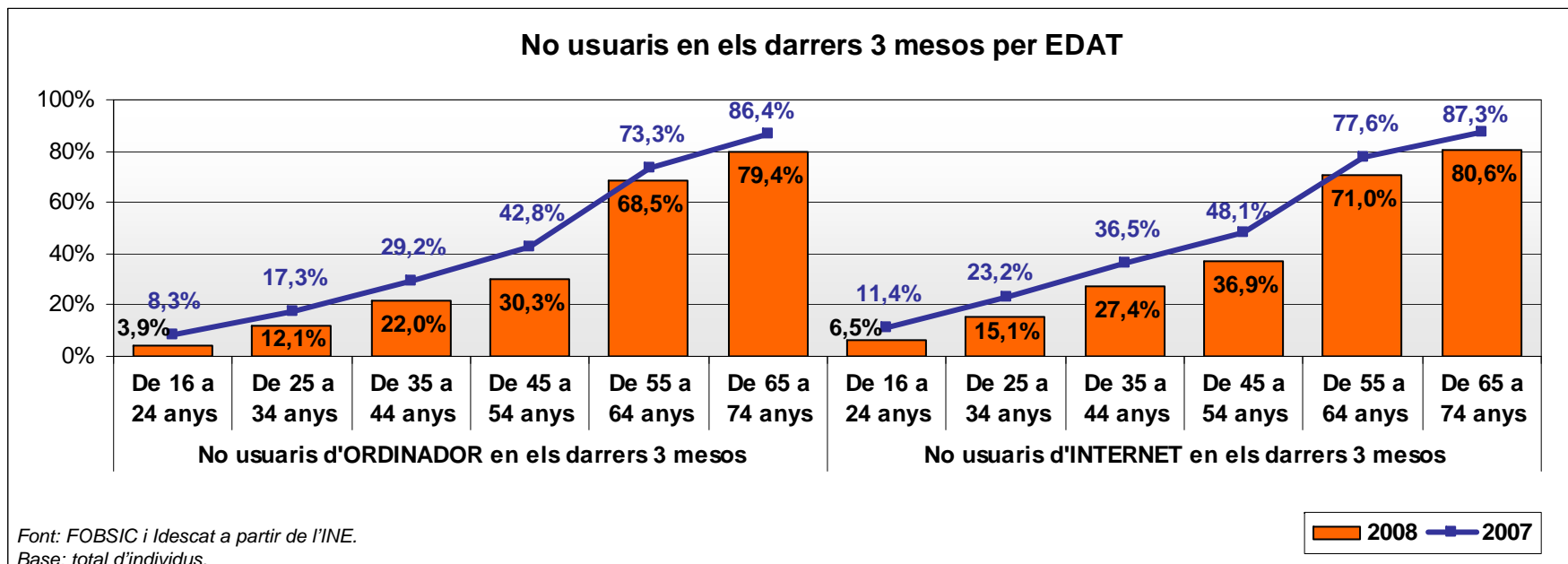
- Segons la nacionalitat, el 2008 l'escletxa digital ha augmentat a Catalunya.
- Entre els espanyols s'ha reduït el percentatge de no usuaris d'ordinador i d'Internet en els darrers tres mesos (un 7,1% i un 8,9%, respectivament).
- Podríem dir que aquests percentatges no presenten variacions importants respecte 2007 en el cas dels estrangers.

3. Usos individuals de les TIC

3.3. FACTORS DE LA MANCA D'ÚS

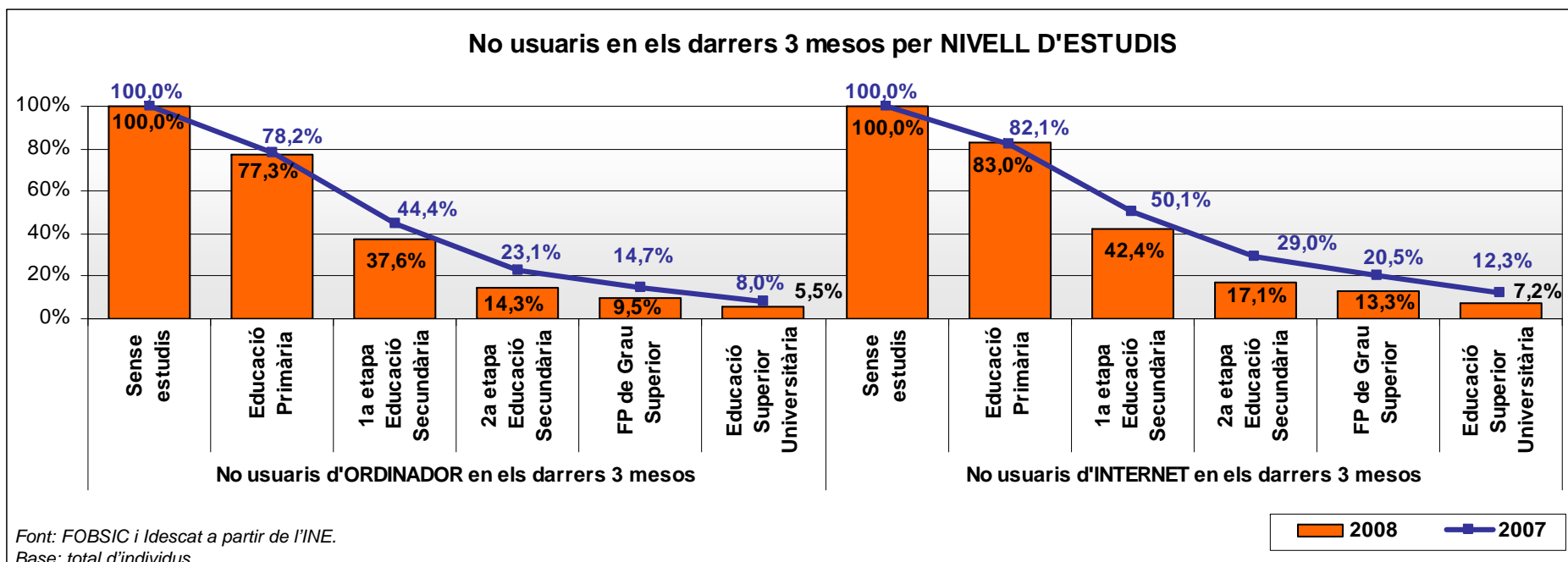
- Segons l'edat l'escletxa digital és molt marcada, i a partir dels 55 anys els no usuaris d'Internet en els darrers tres mesos superen el 70% del total.
- Aquesta proporció és d'entre un quart i un terç aproximadament per a la població de mitjana edat i molt minoritària entre els més joves (3,9% de no usuaris d'ordinador en els darrers tres mesos i 6,5% en el cas d'Internet).
- La tendència d'aquests percentatges és a la baixa any rere any.

3. Usos individuals de les TIC

3.3. FACTORS DE LA MANCA D'ÚS

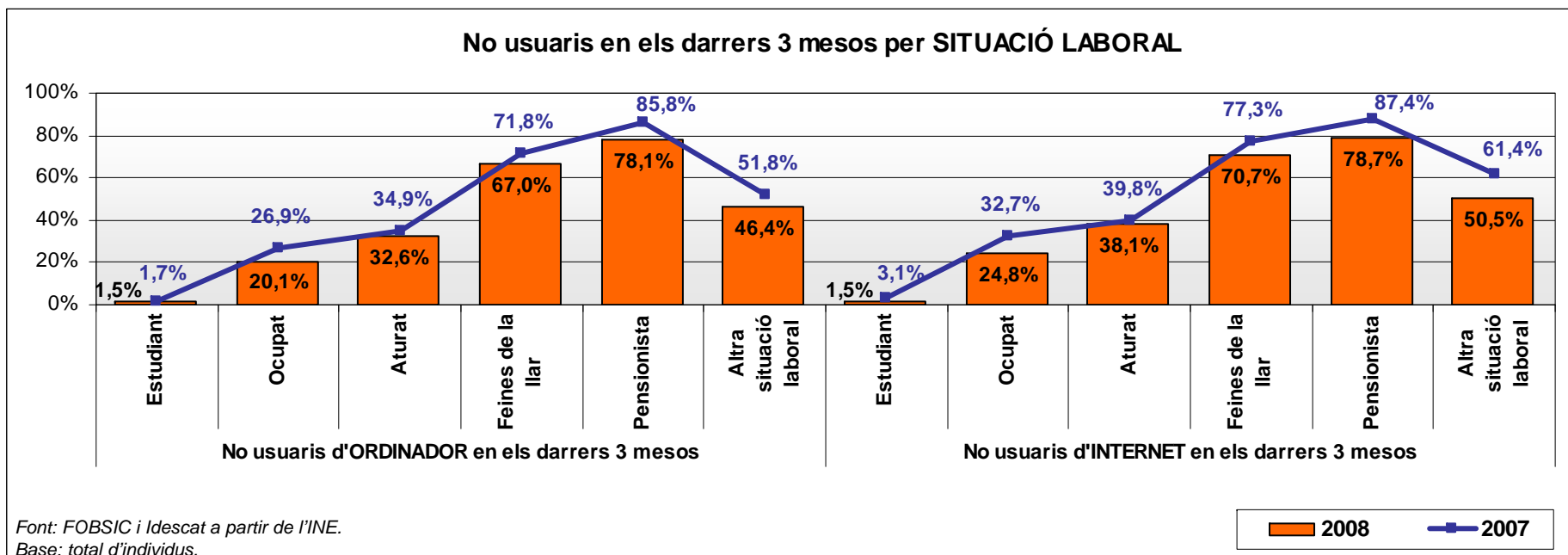
- A més nivell d'estudis, més usuaris en els darrers tres mesos hi ha.
- Respecte el 2007, es mantenen els percentatges de no usuaris d'ordinador i Internet en els darrers tres mesos en el cas dels individus sense estudis i dels que han arribat fins a l'educació primària.
- Per a la resta de nivells educatius el percentatge de no usuaris s'ha reduït.
- L'escletxa digital ha augmentat en augmentar les diferències entre els diferents nivells.

3. Usos individuals de les TIC

3.3. FACTORS DE LA MANCA D'ÚS

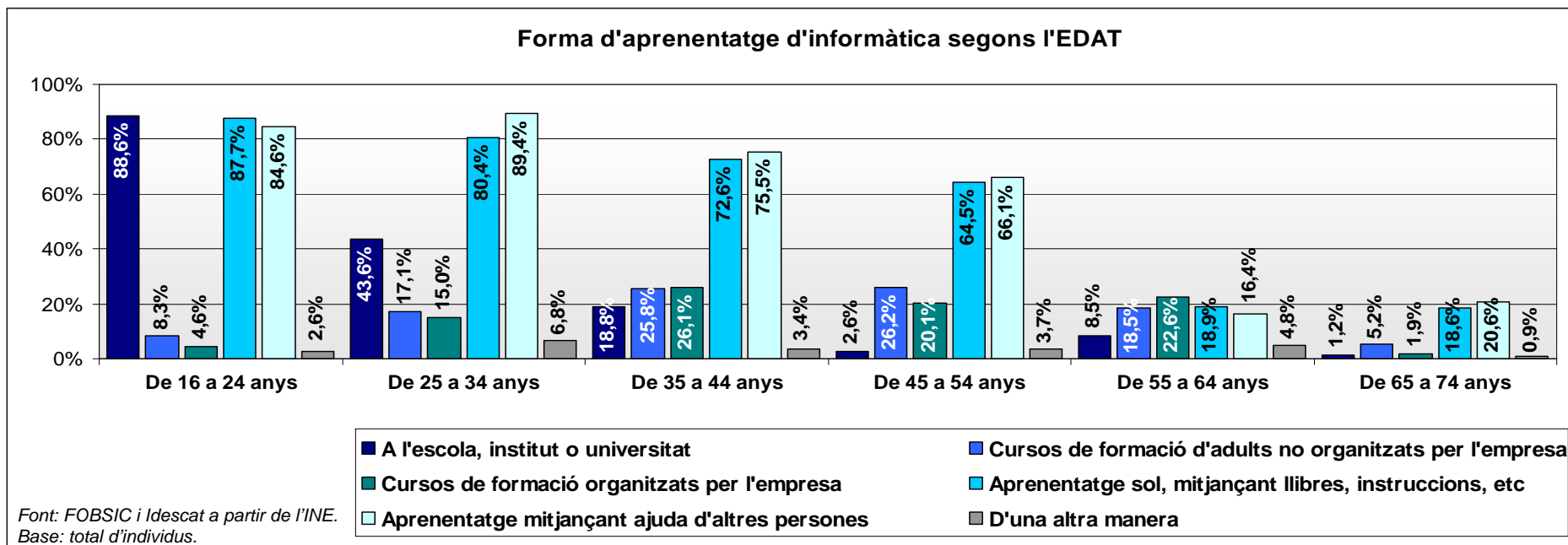
- Segons la situació laboral, els col·lectius dedicats a feines de la llar i els pensionistes són els que presenten uns majors percentatges de no usuaris d'ordinador i d'Internet en els darrers tres mesos. No obstant, aquests percentatges s'han reduït respecte l'any anterior.
- El percentatge de no usuaris entre els aturats gairebé no ha variat.
- Entre els estudiants el percentatge de no usuaris és quasi inexistent.

3. Usos individuals de les TIC

3.4. FORMACIÓ EN TIC DELS INDIVIDUS

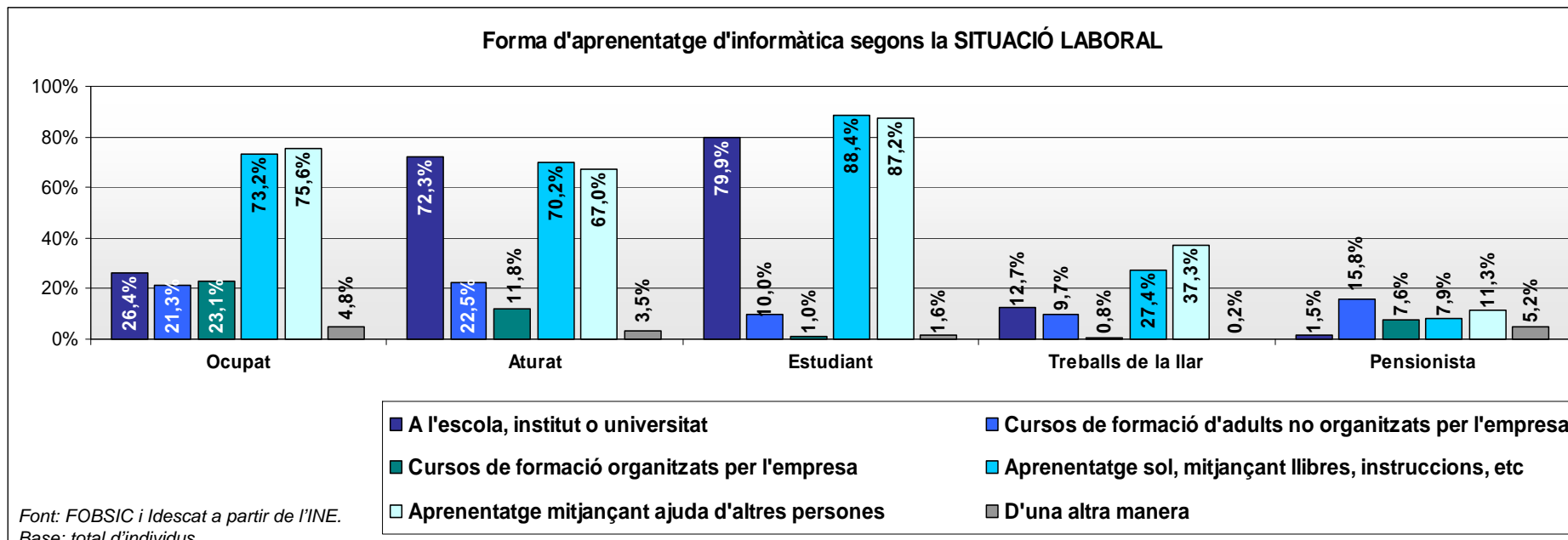
- Fins als 54 anys, predominen l'autoaprenentatge i l'aprenentatge mitjançant l'ajuda d'altres persones com a principals formes d'obtenir els coneixements d'informàtica. A partir dels 55 els percentatges de formació en TIC són força baixos en comparació a la resta de franges.
- A més edat, la formació reglada perd importància.
- Els cursos de formació d'adults, organitzats o no per l'empresa on es treballa, tenen força pes en la franja de 55 a 64 anys, tot i que també presenten percentatges similars o superiors en les franges de 25 a 54 anys.

3. Usos individuals de les TIC

3.4. FORMACIÓ EN TIC DELS INDIVIDUS

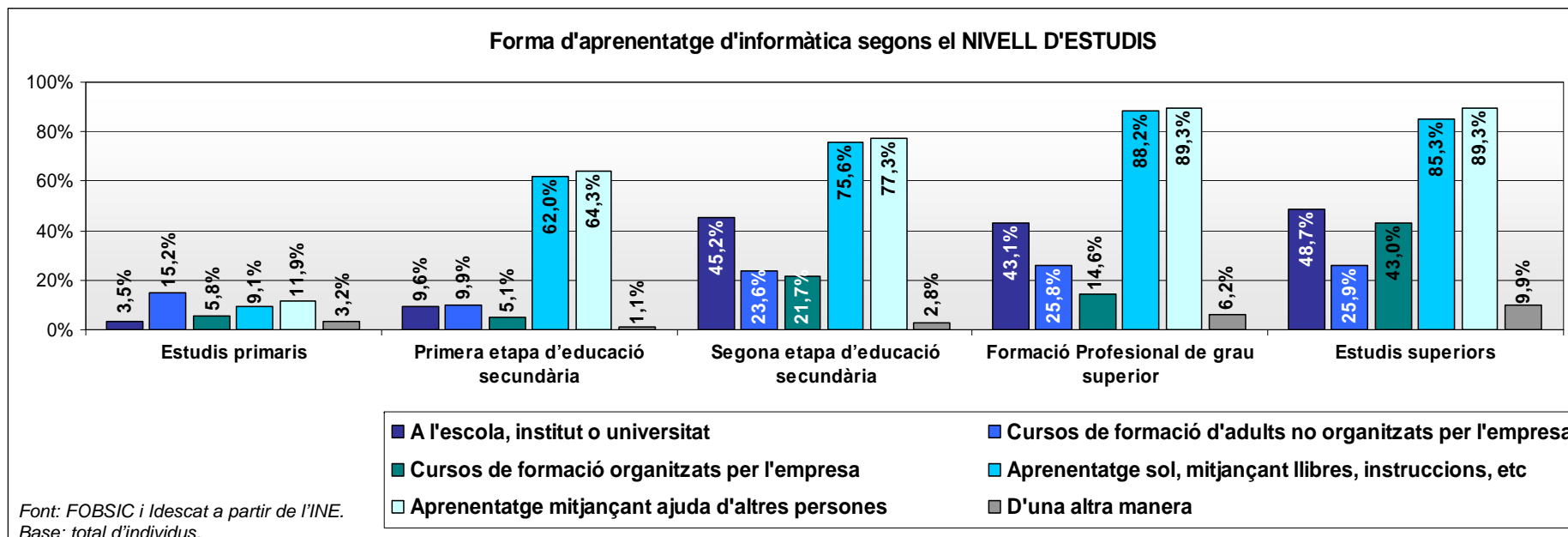
- L'autoaprenentatge o la formació amb l'ajuda d'altres persones té molt de pes entre els ocupats, aturats i estudiants. En aquests dos últims col·lectius també és important la formació reglada en l'aprenentatge d'informàtica, fet vinculat al predomini dels joves entre els aturats.
- Els cursos de formació per a adults tenen més pes entre ocupats, aturats i pensionistes.
- Els col·lectius que realitzen treballs de la llar i pensionistes presenten percentatges de formació en TIC molt baixos.

3. Usos individuals de les TIC

3.4. FORMACIÓ EN TIC DELS INDIVIDUS

- Com més elevat és el nivell d'estudis, més alts són els percentatges de formació en TIC dels individus de 16 a 74 anys. Entre els individus amb estudis primaris, els percentatges de formació en TIC són força baixos.
- La formació reglada prèn importància en la formació TIC a partir de la segona etapa d'educació secundària, així com els cursos de formació.
- Entre els individus amb estudis superiors, el percentatge dels que s'han format en TIC a través d'un curs organitzat per l'empresa supera el 40%.

The background of the slide is a complex, abstract composition of various shades of green and yellow. It features overlapping geometric shapes, including triangles and rectangles, some of which are semi-transparent. There are also patterns of small, repeating motifs, possibly floral or geometric, scattered across the background. The overall effect is a vibrant, textured, and layered visual.

4. Impacte de l'escletxa digital

4. Impacte de l'escletxa digital

4.1. SÍNTESI

- Al llarg dels apartats precedents, s'ha analitzat l'estat de la Societat de la Informació a Catalunya en dos blocs:
  - Equipament TIC a les llars
  - Usos individuals de les TIC i formació

- En el present apartat s'elabora una síntesi de les línies de tendència que mostren els resultats per cadascun dels blocs analitzats.

4. Impacte de l'escletxa digital

4.1. SÍNTESI

A) EQUIPAMENT TIC A LES LLARS

- Sobre l'anàlisi dut a terme en quant a equipament, les llars catalanes presenten nivells superiors als de les llars espanyoles en tots els tipus de TIC analitzats.
- Respecte les mitjanes europees, Catalunya convergeix en el percentatge de llars amb connexió a Internet i amb connexió de banda ampla, sent aquest darrer lleugerament superior a la mitjana de la Unió Europea dels 15.
- A continuació es detallen els principals trets sobre equipament TIC a les llars catalanes:
  - La pràctica totalitat de cobertura que presenten les infraestructures analitzades (telefonía mòbil, banda ampla, TDT) no suposen cap problema per a l'eliminació de l'escletxa digital.
  - L'equipament de televisor i forma de recepció dels canals no presenta variacions importants respecte el 2007. El que sí mostra una ràpida evolució és l'indicador de TDT, impulsat per l'apagada analògica prevista per abril de 2010.

4. Impacte de l'escletxa digital

4.1. SÍNTESI

A) EQUIPAMENT TIC A LES LLARS

- Pel que fa a la telefonia, cada vegada hi ha més llars amb telèfon mòbil, mentre que les llars amb fix no han variat significativament. Les llars amb telèfon mòbil predominen per damunt de les llars amb telèfon fix.
- L'ordinador de sobretaula segueix tenint més presència a les llars que l'ordinador portàtil, tot i que aquest darrer indicador evoluciona a un ritme notablement més ràpid que el de sobretaula. La tendència indica que en el futur les llars amb ordinador portàtil seran més nombroses que les llars amb ordinador de sobretaula.
- El nombre de llars amb connexió a Internet i amb connexió de banda ampla s'incrementa anualment de forma constant a Catalunya.

4. Impacte de l'esclatxa digital

4.1. SÍNTESI

B) USOS INDIVIDUALS DE LES TIC I FORMACIÓ

- Dos grups d'indicadors i variables determinen els col·lectius on l'esclatxa digital hi té una major incidència:
  - Els indicadors de manca d'ús TIC els darrers tres mesos constitueixen els eixos en funció dels quals se segmenta la població:
    - Manca d'ús d'ordinador en els darrers tres mesos
    - Manca d'ús d'Internet en els darrers tres mesos
  - Les variables sociodemogràfiques defineixen les característiques dels col·lectius més afectats per l'esclatxa digital. S'han considerat les següents:
    - Sexe
    - Nacionalitat
    - Edat
    - Nivell d'estudis
    - Situació laboral
    - Dimensió de la llar
    - Àmbit territorial

4. Impacte de l'esclatxa digital

4.1. SÍNTESI

B) USOS INDIVIDUALS DE LES TIC I FORMACIÓ

- Partint d'una població heterogènia amb necessitats i actituds diferents envers les TIC, l'anàlisi dels usos TIC segmentats per variables sociodemogràfiques defineix l'esclatxa digital i permet detectar els sectors socials més fracturats digitalment.
- A continuació es destaquen els principals trets de l'evolució de l'esclatxa digital per cadascuna de les variables sociodemogràfiques considerades en l'anàlisi *.
- Per a cada variable es presenta el gràfic corresponent a 2008 sobre usuaris d'Internet en els darrers tres mesos per tal d'observar la distància de cada categoria respecte la dada global per a Catalunya.
- També acompanya l'anàlisi una taula que mostra l'evolució dels indicadors de l'ús d'ordinador i d'Internet en els darrers tres mesos des de l'any 2006, així com els increments interanuals dels seus percentatges. En aquest cas, es troben senyalats en vermell aquells increments negatius; i en verd, els increments a partir del 20%.

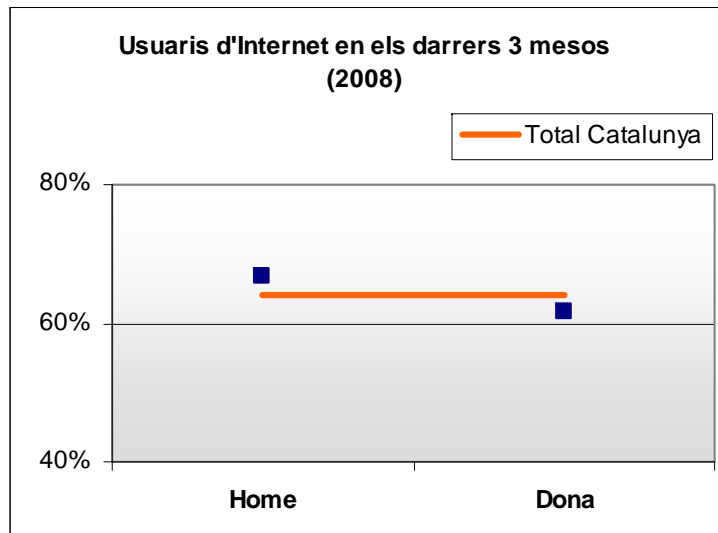
* La variable Dimensió de la llar no es detalla en aquest apartat, ja que no s'ha considerat com un factor explicatiu de la manca d'ús degut a que hi incideixen el factor edat (joves) i la presència d'estudiants a les famílies, un perfil d'usuaris intensius en TIC que es concentra sobretot a les llars de tres o més membres.

4. Impacte de l'escletxa digital

4.1. SÍNTESI

B) USOS INDIVIDUALS DE LES TIC I FORMACIÓ

- SEXE: trobem que l'escletxa digital s'ha reduït, ja que tot i que han disminuït els percentatges de manca d'ús entre homes i dones, ho han fet més els de les dones, reduint-se lleugerament les distàncies entre ambdós.

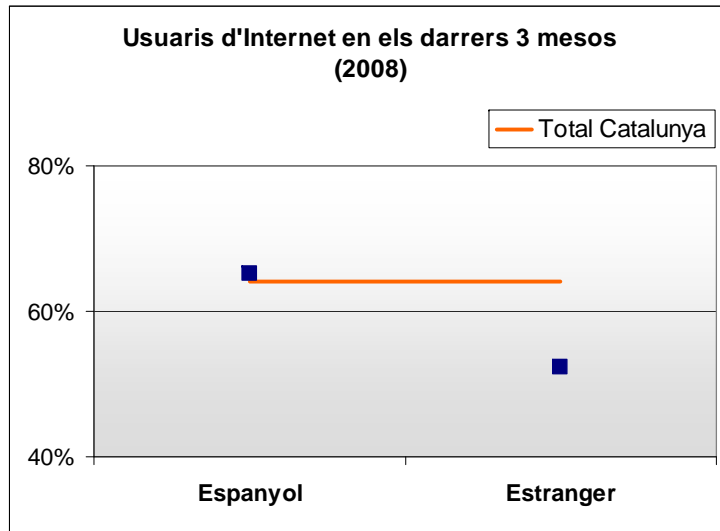
SEXE	Usuaris en els darrers tres mesos	Anys			Incrementos	
		2006	2007	2008	2007-2006	2008-2007
Home	Ordinador	62,4%	65,1%	71,3%	4,3%	9,4%
	Internet	56,8%	60,1%	66,6%	5,7%	10,9%
Dona	Ordinador	55,6%	57,1%	64,6%	2,6%	13,2%
	Internet	49,6%	52,3%	61,6%	5,4%	17,9%

4. Impacte de l'esclat digital

4.1. SÍNTESI

B) USOS INDIVIDUALS DE LES TIC I FORMACIÓ

- **NACIONALITAT:** l'esclat és més marcada el 2008 que l'any anterior, ja que sí s'ha reduït la manca d'ús entre els espanyols però s'ha mantingut en el cas dels estrangers.

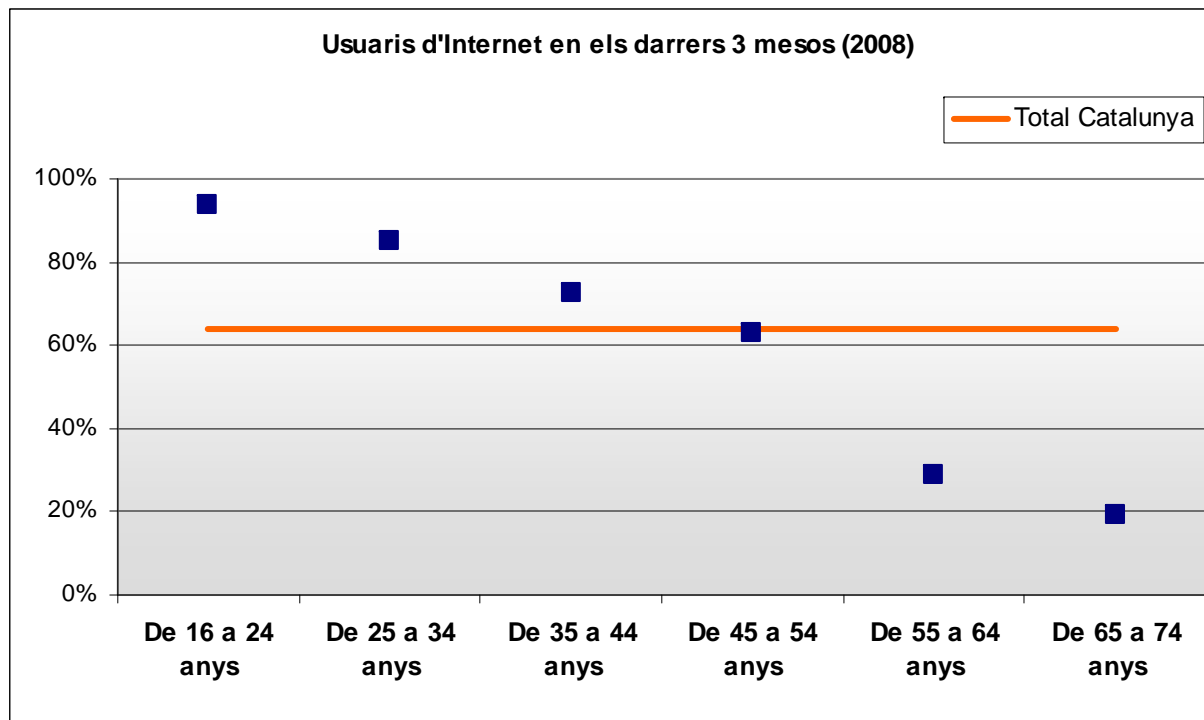
NACIONALITAT	Usuaris en els darrers tres mesos	Anys			Incrementos	
		2006	2007	2008	2007-2006	2008-2007
Espanyol	Ordinador	60,1%	61,2%	68,3%	1,8%	11,6%
	Internet	53,9%	56,2%	65,1%	4,3%	15,8%
Estranger	Ordinador	45,8%	61,0%	63,1%	33,2%	3,4%
	Internet	45,8%	56,4%	52,4%	23,1%	-7,1%

4. Impacte de l'escletxa digital

4.1. SÍNTESI

B) USOS INDIVIDUALS DE LES TIC I FORMACIÓ

- EDAT: tot i que la manca d'ús ha disminuït en totes les franges d'edat, les diferències entre elles segueixen sent grans.

4. Impacte de l'escletxa digital

4.1. SÍNTESI

B) USOS INDIVIDUALS DE LES TIC I FORMACIÓ

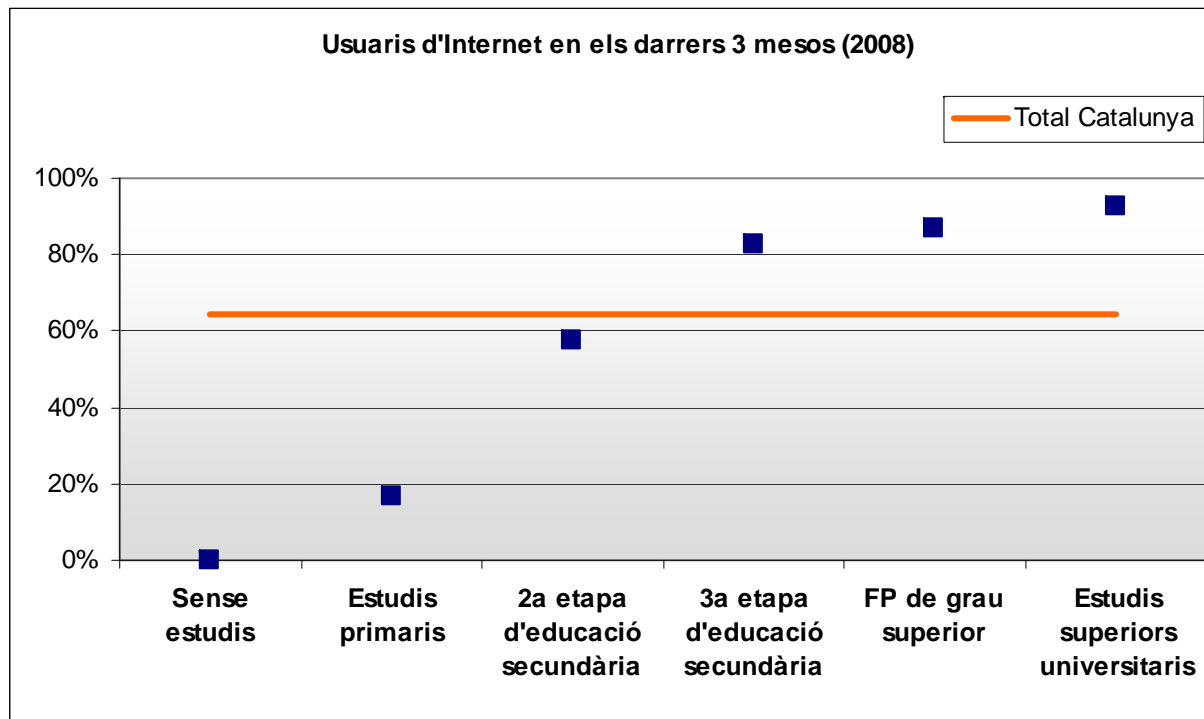
EDAT	Usuaris en els darrers tres mesos	Anys			Increments	
		2006	2007	2008	2007-2006	2008-2007
De 16 a 24 anys	Ordinador	92,0%	91,7%	96,1%	-0,4%	4,8%
	Internet	87,9%	88,6%	93,5%	0,8%	5,6%
De 25 a 34 anys	Ordinador	78,4%	82,7%	87,9%	5,5%	6,2%
	Internet	74,3%	76,8%	84,9%	3,4%	10,5%
De 35 a 44 anys	Ordinador	67,8%	70,8%	78,0%	4,5%	10,1%
	Internet	61,6%	63,5%	72,6%	3,0%	14,4%
De 45 a 54 anys	Ordinador	58,3%	57,2%	69,7%	-2,0%	21,9%
	Internet	52,1%	51,9%	63,1%	-0,3%	21,5%
De 55 a 64 anys	Ordinador	24,9%	26,7%	31,5%	7,3%	17,9%
	Internet	20,2%	22,4%	29,0%	10,8%	29,7%
De 65 a 74 anys	Ordinador	10,9%	13,6%	20,6%	25,0%	51,0%
	Internet	8,3%	12,7%	19,4%	53,2%	52,8%

4. Impacte de l'esclatxa digital

4.1. SÍNTESI

B) USOS INDIVIDUALS DE LES TIC I FORMACIÓ

- NIVELL D'ESTUDIS: ha augmentat l'esclatxa digital en reduir-se els percentatges de manca d'ús a tots els nivells educatius excepte en els col·lectius sense estudis i d'educació primària. Les diferències per nivell educatiu són molt accentuades.

4. Impacte de l'esclatxa digital

4.1. SÍNTESI

B) USOS INDIVIDUALS DE LES TIC I FORMACIÓ

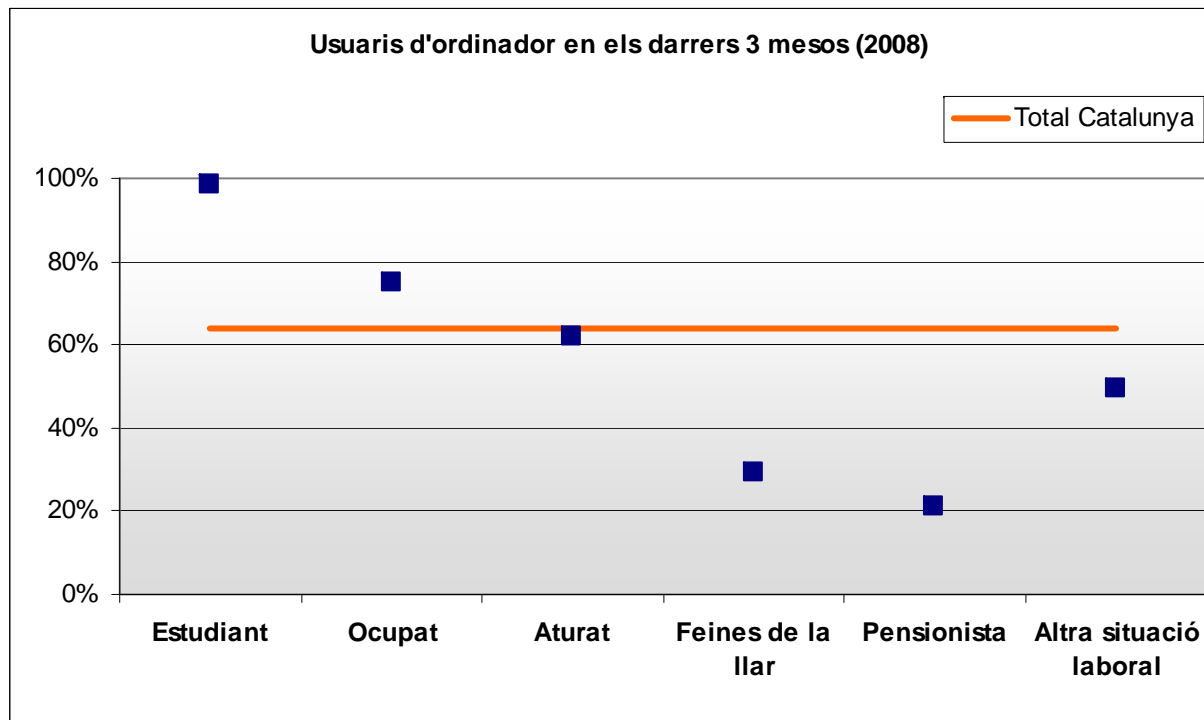
NIVELL D'ESTUDIS	Usuaris en els darrers tres mesos	Anys			Increments	
		2006	2007	2008	2007-2006	2008-2007
Sense estudis	Ordinador	5,7%	0,0%	0,0%	-100,0%	0,0%
	Internet	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Estudis primaris	Ordinador	17,4%	21,8%	22,7%	25,6%	4,1%
	Internet	13,9%	17,9%	17,0%	28,9%	-5,0%
1a etapa d'educació secundària	Ordinador	55,1%	55,6%	62,4%	0,9%	12,2%
	Internet	48,6%	49,9%	57,6%	2,6%	15,5%
2a etapa d'educació secundària	Ordinador	77,9%	76,9%	85,7%	-1,3%	11,4%
	Internet	67,2%	71,0%	82,9%	5,7%	16,7%
FP de grau superior	Ordinador	84,8%	85,3%	90,5%	0,6%	6,2%
	Internet	77,5%	79,5%	86,7%	2,6%	9,0%
Estudis superiors universitaris	Ordinador	91,6%	92,0%	94,5%	0,4%	2,7%
	Internet	89,7%	87,7%	92,8%	-2,2%	5,8%

4. Impacte de l'esclatxa digital

4.1. SÍNTESI

B) USOS INDIVIDUALS DE LES TIC I FORMACIÓ

- **SITUACIÓ LABORAL:** la manca d'ús de les TIC ha disminuït en tots els col·lectius, tenint en compte que el percentatge entre els aturats ha variat molt poc respecte l'any anterior.

4. Impacte de l'esclatxa digital

4.1. SÍNTESI

B) USOS INDIVIDUALS DE LES TIC I FORMACIÓ

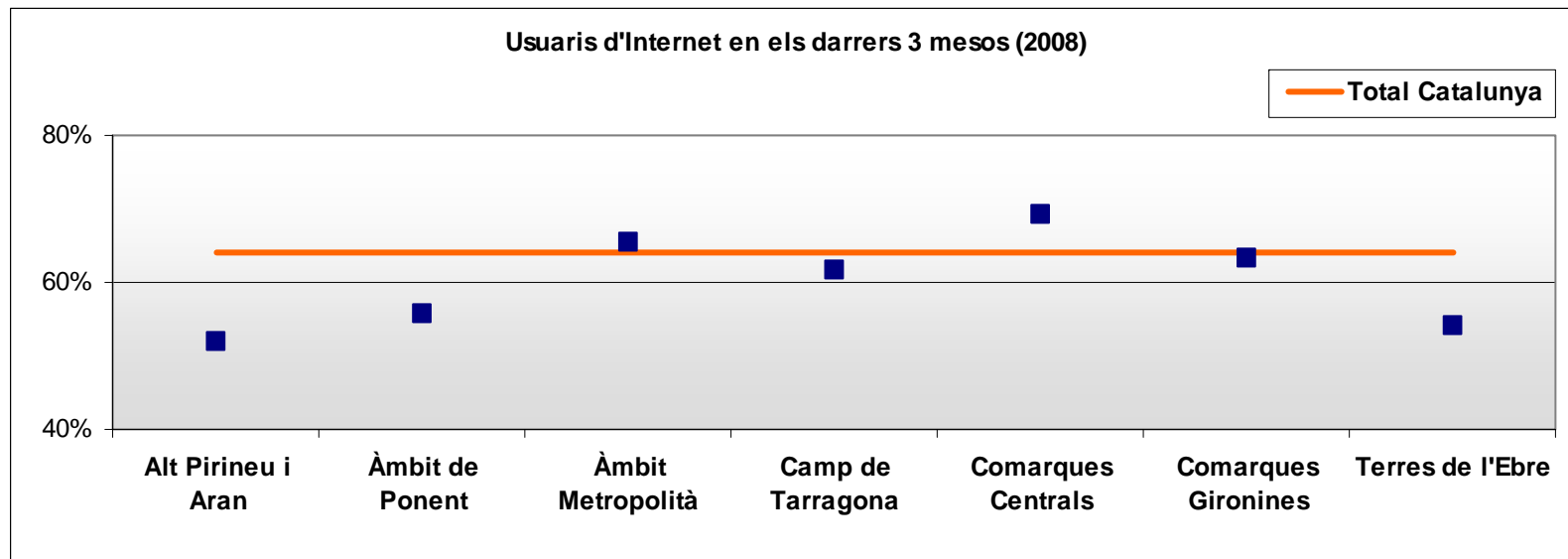
SITUACIÓ LABORAL	Usuaris en els darrers tres mesos	Anys			Increments	
		2006	2007	2008	2007-2006	2008-2007
Estudiant	Ordinador	97,0%	98,3%	98,5%	1,3%	0,2%
	Internet	97,0%	96,9%	98,5%	-0,1%	1,6%
Ocupat	Ordinador	71,5%	73,1%	79,9%	2,2%	9,3%
	Internet	64,9%	67,3%	75,2%	3,7%	11,8%
Aturat	Ordinador	61,9%	65,1%	67,4%	5,1%	3,5%
	Internet	55,6%	60,2%	61,9%	8,2%	2,8%
Feines de la llar	Ordinador	29,9%	28,2%	33,0%	-5,6%	16,9%
	Internet	22,9%	22,7%	29,3%	-0,9%	29,2%
Pensionista	Ordinador	10,6%	14,2%	21,9%	34,4%	54,5%
	Internet	6,1%	12,6%	21,3%	105,9%	69,0%
Altra situació laboral	Ordinador	35,3%	48,2%	53,6%	36,5%	11,1%
	Internet	35,3%	38,6%	49,5%	9,3%	28,3%

4. Impacte de l'esclletxa digital

4.1. SÍNTESI

B) USOS INDIVIDUALS DE LES TIC I FORMACIÓ

- ÀMBITS TERRITORIALS:** l'esclletxa territorial ens indica que l'Alt Pirineu i Aran i les Terres de l'Ebre segueixen sent els àmbits territorials que lideren en percentatge la manca d'usuaris d'Internet a Catalunya. Respecte el 2007, l'àmbit de les Comarques Centrals és el que ha experimentat la millora més notable en aquest indicador, passant del 45,8% de no usuaris en els darrers tres mesos a un 30,9% el 2008 (el percentatge més baix, cinc punts per sota de la mitjana catalana). L'Àmbit Metropolità, tot i ser dels àmbits amb un menor percentatge de no usuaris d'Internet, destaca per l'alt volum de població que representa aquest percentatge en valors absoluts.

4. Impacte de l'escletxa digital

4.1. SÍNTESI

B) USOS INDIVIDUALS DE LES TIC I FORMACIÓ

ÀMBIT TERRITORIAL	Usuaris en els darrers tres mesos	Anys			Increments	
		2006	2007	2008	2007-2006	2008-2007
Alt Pirineu i Aran	Ordinador	57,8%	55,6%	71,7%	-3,8%	29,0%
	Internet	49,8%	49,3%	51,9%	-1,0%	5,3%
Àmbit de Ponent	Ordinador	60,4%	61,7%	68,9%	2,2%	11,7%
	Internet	52,1%	54,4%	55,8%	4,4%	2,6%
Àmbit Metropolità	Ordinador	58,8%	61,5%	66,9%	4,6%	8,8%
	Internet	53,8%	56,8%	65,4%	5,6%	15,1%
Camp de Tarragona	Ordinador	63,3%	63,1%	69,9%	-0,3%	10,7%
	Internet	56,1%	58,7%	61,6%	4,6%	4,9%
Comarques Centrals	Ordinador	60,7%	58,8%	69,6%	-3,1%	18,4%
	Internet	53,3%	54,2%	69,1%	1,7%	27,5%
Comarques Gironines	Ordinador	58,2%	61,6%	72,4%	5,8%	17,5%
	Internet	50,2%	55,8%	63,2%	11,2%	13,3%
Terres de l'Ebre	Ordinador	50,1%	51,3%	63,4%	2,4%	23,6%
	Internet	43,3%	44,9%	54,2%	3,7%	20,6%
Catalunya	Ordinador	59,0%	61,2%	68,0%	3,7%	11,1%
	Internet	53,2%	56,2%	64,2%	5,6%	14,2%

4. Impacte de l'esclat digital

4.1. SÍNTESI

B) USOS INDIVIDUALS DE LES TIC I FORMACIÓ

- Pel que fa a la formació en TIC dels individus, hem segmentat l'indicador de les formes d'aprenentatge d'informàtica per les variables d'edat, situació laboral i nivell d'estudis.
- Els col·lectius que presenten uns nivells més baixos de formació en TIC són:
  - Franges d'edat entre 55 i 74 anys
  - Treballadors de la llar i pensionistes
  - Individus sense estudis i amb només estudis primaris
- Predominen l'autoformació i la formació mitjançant l'ajuda de familiars o coneguts en la majoria dels segments.
- La formació reglada pren més importància com més joves són els individus i, òbviament, com més elevat és el nivell d'estudis. També és rellevant entre els estudiants i els aturats, fet que pot ser produït per la mitjana d'edat relativament jove d'aquests col·lectius.
- Els cursos de formació d'adults organitzats per l'empresa on es treballa són rellevants sobretot entre els titulats superiors universitaris.
- Entre els pensionistes i aquells amb estudis primaris, tot i els baixos percentatges en formació TIC, destaquen els cursos de formació d'adults no organitzats per l'empresa.

4. Impacte de l'esclatxa digital

4.2. CONCLUSIONS

- Les dades d'equipament TIC a les llars i usos individuals de les TIC al llarg del temps denoten el lideratge de Catalunya en aquest àmbit dins l'estat espanyol, i la seva convergència amb Europa pel que fa a la connexió a Internet, sobretot de banda ampla.
- En quant a l'ús d'ordinador i d'Internet, Catalunya presenta un ús més intensiu (en els darrers tres mesos i freqüència d'ús) que Espanya i les mitjanes europees.
- L'increment global d'usuaris d'ordinador i d'Internet a Catalunya és més elevat entre 2008-2007 (11,1% i 14,2%, respectivament) que en el període anterior (3,7% i 5,6%). Entre els diferents sectors socials, aquest increment ha estat més pronunciat en el cas de les dones, els nacionalitzats espanyols, les franges d'edat més elevades, persones dedicades a feines de la llar i pensionistes. Aquests col·lectius, en la majoria dels casos, solen trobar-se força afectats per l'esclatxa digital, com ja s'ha vist al llarg de la diagnosi.
- No obstant, es detecta entre els usuaris de fa més de tres mesos i els no usuaris, certa manca de predisposició a utilitzar l'ordinador o a fer-ne més ús. Així ho indica el fet que la majoria argumentin la falta d'interès i el no necessitar fer-ne ús o incrementar-lo.

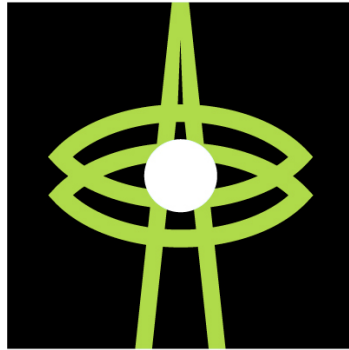
4. Impacte de l'escletxa digital

4.2. CONCLUSIONS

- L'usuari habitual d'Internet se sol connectar a Internet bàsicament des de la llar o el centre de treball.
- Quasi el 90% es connecta a Internet per a consultar el correu electrònic o per a cercar informació sobre béns i serveis. Gairebé dos terços ho fan per a reserves de turisme i per a temes d'educació/formació en línia.
- D'entre els usuaris no habituals, tan sols un 3,5% es va connectar a Internet per a correu electrònic, un 20% per a realització de cursos i un 21% per a provar què era Internet, mentre que gairebé la meitat argumenten gestions personals.
- L'anàlisi de l'evolució temporal per segments ens demostra que els joves són els usuaris més intensius de TIC i que amb el pas del temps es va produint un relleu generacional que comporta que, a mesura que els joves es van fent grans, augmenti l'ús de les TIC a la corresponent franja d'edat (recordem que a més edat els increments són cada vegada més grans, i també ho són any rere any).

FOBSIC

Fundació Observatori
per a la Societat
de la Informació de
Catalunya